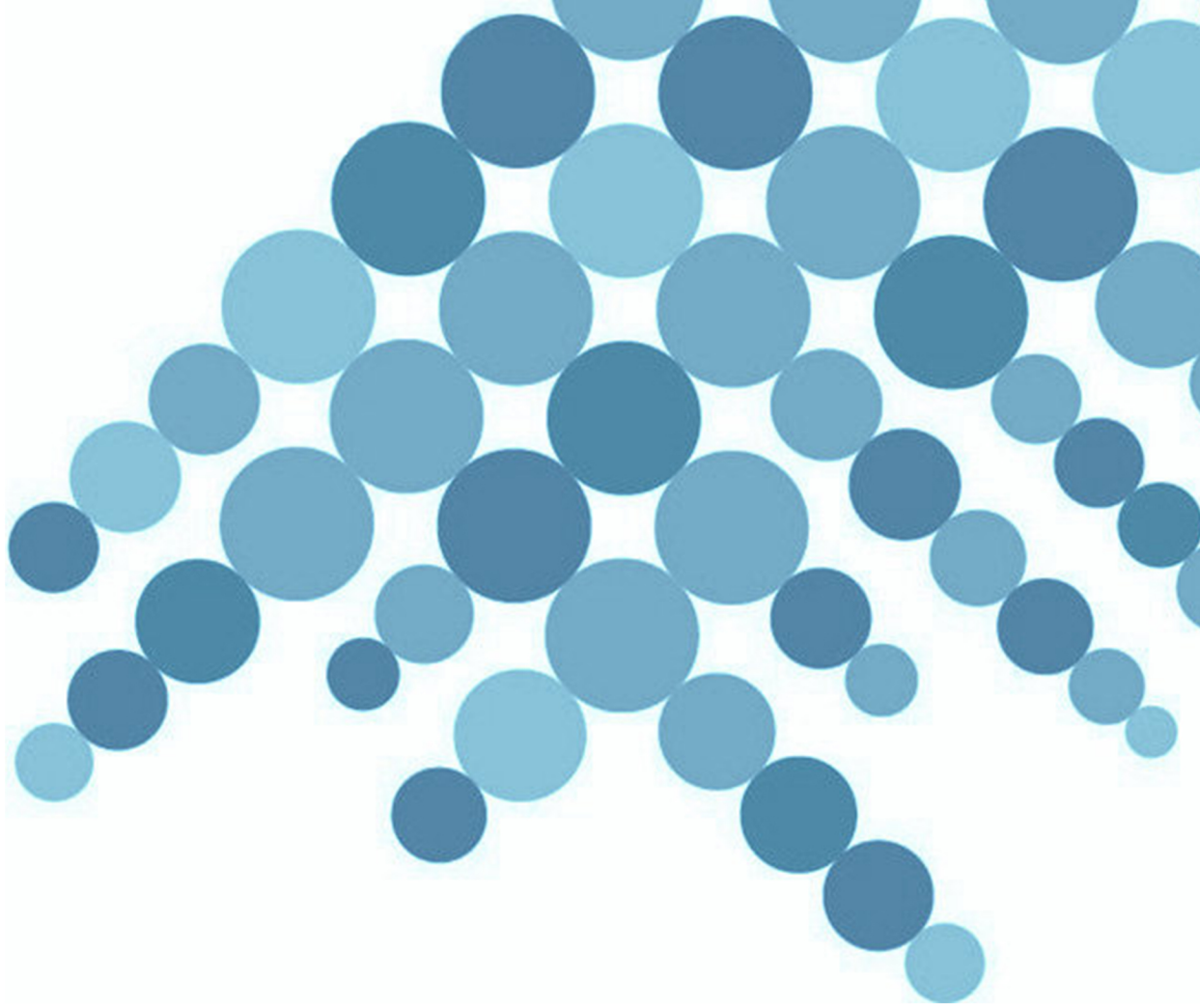

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Rozvoj spolupráce agentúr podporovaného zamestnávania so zamestnávateľmi a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny pri poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania

Riešiteľky | *Darina Ondrušová, Daniela Kešelová, Kvetoslava Repková*

Výskumná úloha

Rozvoj spolupráce agentúr podporovaného zamestnávania so zamestnávateľmi a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny pri poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania

Strengthening cooperation between agencies of supported employment, employers and offices of labour, social affairs and family on provision of services of supported employment

Zadávateľ úlohy

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Odbor politiky trhu práce

Autorky

Mgr. Darina Ondrušová, PhD. (garantka)

PhDr. Daniela Kešelová, PhD.

doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.

Externá spolupráca

Expertná pracovná skupina (EPS2)

Uloženie výstupu

Inštitút pre výskum práce a rodiny, Župné nám. 5-6, 812 41 Bratislava

Anotácia

Predkladaný materiál predstavuje východisko k zámeru MPSVR SR realizovať národný projekt „*Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s agentúrami podporovaného zamestnávania a poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania*“. Komplexnejším spôsobom sa venuje otázkam podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce cestou rozvoja spolupráce medzi kľúčovými aktérmi tejto podpory. Súčasťou materiálu sú aj otázky návrhu financovania agentúr podporovaného zamestnávania, ktoré boli pôvodne dojednané v Kontrakte medzi MPSVR SR a IVPR na rok 2018 pod názvom „*Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti, s osobitným dôrazom na agentúry podporovaného zamestnávania – analytická štúdia*“.

Obsahovo je materiál členený do dvoch samostatných častí. *Prvá časť*, vrátane príloh, predstavuje podkladový návrh pre spracovanie projektového zámeru rozvoja spolupráce. *Druhá časť* bola spracovaná ako východisková štúdia pre tvorbu prvej časti, so zameraním na doterajšie skúsenosti s financovaním služieb podporovaného zamestnávania (vrátane projektového financovania) vo vybraných krajinách (Česká republika, Veľká Británia, Rakúsko) a v SR. Predkladaný materiál vznikol na základe spolupráce s expertnou pracovnou skupinou tvorenou odborníkmi a odborníkmi pôsobiacimi v oblasti podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím, s cieľom hľadať širšiu zhodu o možnostiach rozvoja spolupráce a služieb podporovaného zamestnávania pri začleňovaní osôb so zdravotným postihnutím na otvorený trh práce v rámci plánovanej projektovej iniciatívy.

Kľúčové slová

Osoby so zdravotným postihnutím. Uchádzači o zamestnanie. Spolupráca. Verejné služby zamestnanosti. Agentúry podporovaného zamestnávania. Otvorený trh práce.

Abstract

This report serves as a base for the proposal of national project „*Strengthening cooperation between public employment services and agencies of supported services, and provision of services of supported employment*“, which shall be elaborated by the Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic. From broader perspective, the report deals with the support of employment of people with disabilities in an open labour market via enhancing cooperation of key stakeholders in this area. It also focuses on potential funding of services provided by agencies of supported services, as this issue has been included in the contract between the Ministry and the Institute for Labour and Family Research for year 2018.

The report is divided into two main parts. *The first part* (including its annexes) contains particular suggestions with regards to the main objective and the activities for the project proposal, including the description of current state-of-the-art. It has been subject to discussions and consultations within the working group consisting of experts who represented various stakeholders in the area of employment of people with disabilities. In this way, it represents a broad consent on the scope and focus of the upcoming national project. *The second part* of the report was prepared as an initial document for the discussions in the working group. It summarises past and current practices and lessons learned with regards to funding schemes for services of supported employment in Slovakia and few other countries – United Kingdom, Austria, and the Czech Republic.

Key words

People with disabilities. Job-seekers. Cooperation. Public employment services. Agencies of supported employment. Open labour market.

Osobitné poďakovanie

Interný riešiteľský tím IVPR chce vyjadriť touto cestou úprimné poďakovanie **členkám a členom expertnej pracovnej skupiny** (EPS2; ich menovitý zoznam je uvedený v prílohe č. A2 materiálu), ktorá v roku 2018 nadviazala na činnosť expertnej pracovnej skupiny (EPS1) pre prípravu návrhu Akčného plánu prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce.

EPS2 sa v 1. polroku 2018 venovala príprave východiskového projektového podkladu zameraného na rozvoj spolupráce medzi úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny a agentúrami podporovaného zamestnávania pri poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania uchádzačom o zamestnanie so zdravotným postihnutím. Aj vďaka odbornému a ľudskému vkladu členiek a členov EPS2 sa na základe intenzívnej spolupráce, opakovaných stretnutí a konzultácií podarilo dospieť k takému textu návrhu, ktorý v súčasnosti predstavuje zhodu širšieho okruhu odborníkov a odborníčok zastupujúcich rozličné organizácie zainteresované v otázkach podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím.

Zoznam skratiek

ADZ – agentúra dočasného zamestnania

AOTP – aktívne opatrenia na trhu práce

APOZP – Akčný plán prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce

APZ – Agentúra podporovaného zamestnávania

ČR - Česká republika

DN – dlhodobý nezamestnaný

DOP – dopytovo orientované projekty

EK – Európska komisia

EPS2 – expertná pracovná skupina

IA – Implementačná agentúra ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny

IVPR – Inštitút pre výskum práce a rodiny

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

NP – Národný projekt

OTP – otvorený trh práce

Osoby so ZP – osoby so zdravotným postihnutím

PZ – podporované zamestnávanie

UK - Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

UoZ so ZP – uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím

Úrady PSVR – úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

OBSAH

Úvod	7
Časť A	9
Východiskový podklad pre spracovanie projektového zámeru	9
1 Východiskové predpoklady pre spracovanie projektového zámeru	10
2 Cieľ národného projektu - návrh	10
3 Popis východiskovej situácie	11
4 Spôsob realizácie aktivít národného projektu - návrh	16
5 Situácia po realizácii národného projektu a udržateľnosť národného projektu	20
Príloha A1	23
Návrh financovania poskytovania služieb podporovaného zamestnávania v rámci národného projektu	23
1 Návrh financovania	23
1.1 Cieľová skupina podaktivity	23
1.2 Odhad počtu zapojených APZ, zapojených a umiestnených účastníkov z cieľovej skupiny....	23
1.3 Navrhované typy transferov a dĺžka ich poskytovania	25
2 Modelové situácie platieb pre APZ v rámci projektovej podaktivity 1.4.....	27
Príloha A2	29
Členky a členovia EPS2	29
Časť B	30
Financovanie agentúr podporovaného zamestnávania – východiskový materiál	30
Úvod	31
1 Základné terminologické otázky a všeobecné východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti.....	32
1.1 Vymedzenie základných pojmov.....	32
1.2 Východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti	35
2 Inšpirácie financovania neštátnych poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania zo zahraničia	38
2.1 Spojené kráľovstvo.....	38
2.2 Česká republika	41
2.3 Rakúsko	43
3 Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti v SR.....	48
3.1 Potenciál pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie vo financovaní neštátnych služieb zamestnanosti.....	48

3.2 Doterajšie skúsenosti s projektovým financovaním agentúr podporovaného zamestnávania....	49
3.3 Aktuálne projekty na podporu poradenstva a umiestňovania znevýhodnených uchádzačov na trhu práce	53
4 Závěry a odporúčania	56
Použité zdroje.....	57
Internetové zdroje.....	59
Príloha B1	60
Stručný prehľad vybraných NP a DOP v SR ako východisko pre návrh financovania činnosti APZ.....	60

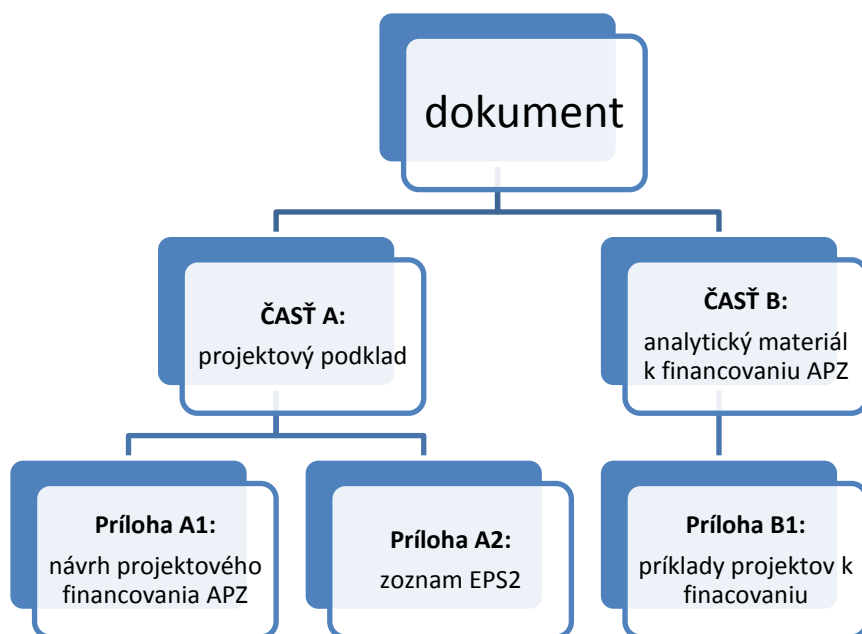

Úvod

Tento dokument vznikol na základe kontraktu medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) a Inštitútom pre výskum práce a rodiny (ďalej len „IVPR“) na rok 2018. Je vecne zameraný na spracovanie východiskových podkladov k príprave zámeru MPSVR SR realizovať národný projekt „**Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s agentúrami podporovaného zamestnávania a poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania pre osoby so zdravotným postihnutím smerom k otvorenému trhu práce**“ (ďalej len „národný projekt“). Iniciovanie národného projektu reflektuje situáciu, že sa doposiaľ nepodarilo úspešne realizovať úlohu č. 6 *Akčného plánu na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v SR* (MPSVR SR, 2016) zameranú na „*Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s neštátnymi službami zamestnanosti*“. Spolupráca, ktorá by viedla k budovaniu partnerstiev medzi verejnými a neverejnými službami zamestnanosti (mimovládny sektor), doposiaľ výrazne zaostáva, hoci systematicky sú medzi relevantnými aktérmi komunikované požiadavky na individualizáciu služieb pre dlhodobo nezamestnané osoby, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, a to aj formou partnerstiev. Aj z tohto dôvodu MPSVR SR iniciovalo prípravu predmetného národného projektu, a to ako súčasť celkového plánovania a realizácie aktivít zameraných na podporu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce v rámci návrhu *Akčného plánu prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce*“ (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017).

Dokument sa skladá z dvoch častí, ktorých základná logistika je uvedená v schéme č. 1.

Schéma 1: Logistika dokumentu

Zdroj: vlastný

V **ČASTI A** dokumentu je predstavený **východiskový projektový podklad** pre vybrané body Žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku¹, osobitne v časti 7, konkrétne:

7.1 Popis východiskovej situácie

7.2 Spôsob realizácie aktivít projektu

7.3 Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Súčasťou časti A sú aj dve prílohy. **Príloha A1** obsahuje návrh financovania aktivít podporovaného zamestnávania v priebehu národného projektu, ktorý by mohol byť využitý na účely prípravy jeho rozpočtu, osobitne navrhovanej podaktivity 1.4.

Východiskový projektový podklad bol spracovaný na základe priebehu a záverov diskusie v rámci stretnutí *expertnej pracovnej skupiny* (ďalej len „EPS2“²) v prvom polroku 2018, ktorej menovitý zoznam tvorí **prílohu A2** časti A dokumentu.

Pre účely prípravy tohto dokumentu bol spracovaný aj východiskový analytický materiál pod názvom „**Financovanie agentúr podporovaného zamestnávania – východiskový materiál**“, ktorý tvorí **ČASŤ B** dokumentu. Sumarizuje niektoré poznatky, skúsenosti a inšpirácie k otázke financovania agentúr podporovaného zamestnávania ako čiastkového aspektu budúceho projektového zámeru. Súčasťou časti B je aj **príloha B1** poskytujúca stručný prehľad vybraných národných a dopytovo orientovaných projektov v SR ako východisko pre návrh financovania činnosti agentúr podporovaného zamestnávania pre projektové účely.

---

¹ Metodický výklad RO pre vypracovanie žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku/projektového zámeru (pre prioritné osi 2,3,4). Bratislava: RO pre OP Ľudské zdroje.

² Činnosť EPS2 bola pokračovaním činnosti EPS1 z roku 2017 za účelom prípravy návrhu „*Akčného plánu prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce*“.

Časť A

Východiskový podklad pre spracovanie projektového zámeru

1 Východiskové predpoklady pre spracovanie projektového zámeru

Pri príprave podkladových východiskových materiálov pre spracovanie projektového zámeru EPS2 vychádzala z určitých **predpokladov**, ktorým podriaďovala odborné úvahy v jednotlivých bodoch podkladu, a to, že:

- projektová iniciatíva bude mať povahu národného projektu,
- národný projekt sa bude vzťahovať k prioritnej osi č. 3 Operačného programu Ľudské zdroje „Zamestnanosť“ a k špecifickému cieľu 3.1.1 „Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, nízko kvalifikovaných a na zdravotne postihnuté osoby“,
- tam, kde to bude možné a prospešné, bude nadväzovať na výsledky doterajších projektových iniciatív (osobitne na vybrané výstupy národného projektu „Sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti“),
- pre účely národného projektu a praxe podporovaného zamestnávania sa všeobecne odborne akceptuje dokument „Štandardy kvality podporovaného zamestnávania“ (Záhorcová a kol. 2009),
- pre účely národného projektu sa odporúča aplikovať schéma skupinových výnimiek.

Ďalej sa odporúča, aby mal národný projekt 3 - ročné trvanie a aby bol do jeho realizácie angažovaný aj odborný partner so skúsenosťami v oblasti podporovaného zamestnávania (napr. pre realizáciu podaktivít zameraných na senzibilizáciu zainteresovaných aktérov či overovania súladnosti činnosti APZ so štandardmi kvality pre služby podporovaného zamestnávania).

2 Cieľ národného projektu - návrh

EPS2 sa zaoberala návrhmi na vymedzenie cieľa národného projektu, od ktorého by sa mala odvodzovať jeho celková spoločenská legitimita, plánované projektové aktivity, rovnako očakávané výsledky (výstupy) a merateľné ukazovatele národného projektu. Konštatovalo sa, že samotný názov budúceho národného projektu je tak opisný, že obsahuje v sebe všetky kľúčové parametre jeho budúcej realizácie – podporované zamestnávanie, spoluprácu relevantných aktérov, zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím a dôraz na ich zamestnávanie na otvorenom trhu práce.

V súlade s uvedeným sa navrhuje vymedziť **globálny cieľ** národného projektu ako: *zlepšenie situácie v zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím smerom k otvorenému trhu práce cestou posilňovania spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti (agentúr podporovaného zamestnávania).*

V rámci realizácie globálneho cieľa sa navrhujú dva čiastkové ciele, konkrétne:

Čiastkový cieľ1: *Ustanovenie a zavedenie mechanizmov na podporu rozvoja spolupráce relevantných aktérov podporovaného zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím, najmä agentúr podporovaného zamestnávania a verejných služieb zamestnanosti.*

Čiastkový cieľ2: *Poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania osobám so zdravotným postihnutím smerom k otvorenému trhu práce na základe aplikácie nových mechanizmov spolupráce relevantných aktérov podporovaného zamestnávania.*

V navrhovanom ponímaní sú čiastkové ciele - vyvinuté mechanizmy spolupráce (ČC1) a ich aplikácia v praktickom výkone (ČC2) - nástrojmi na dosiahnutie konečného cieľa, a tým je celkové zlepšenie situácie v zamestnávani osôb so zdravotným postihnutím smerom k ich prioritnému zamestnávaniu na otvorenom trhu práce, v súlade s návrhom *Akčného plánu prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce* (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017).

3 Popis východiskovej situácie

V roku 2017 bol v podmienkach Slovenska spracovaný návrh *Akčného plánu prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce* (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017³; ďalej len „APOZP“). Návrh APOZP bol vypracovaný na základe širokej odbornej zhody kľúčových národných aktérov⁴ ako súčasť realizácie odporúčania Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím z apríla 2016, aby Slovensko pristúpilo k prijatiu takéhoto dokumentu⁵, a to aj v kontexte cieľa udržateľného rozvoja Agendy 2030 „... aby sa do roku 2030 dosiahla plná a produktívna zamestnanosť a dôstojná práca pre všetkých mužov a ženy, vrátane mladých ľudí a osôb so zdravotným postihnutím a rovnaká odmena za prácu rovnakej hodnoty“⁶.

Vo svojom odporúčaní vychádzal Výbor zo znepokojujúceho zistenia o vysokom počte osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „osôb so ZP“), ktoré sú v podmienkach Slovenska zamestnávané v chránených dielnach a o nedostatku účinných opatrení na podporu ich zamestnávania na otvorenom trhu práce (ďalej len „OTP“). Spracovaním APOZP sa tak Slovensko hlási k stratégii podpory zamestnávania osôb so ZP na OTP ako k ľudsko-právnej

³ Dostupné na: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2017/Ondrusova/apozp_2017.pdf

⁴ V roku 2017 bola MPSVR SR zriadená *expertná pracovná skupina* pre spracovanie návrhu APOZP pozostávajúca z cca 20 zástupcov a zástupkyň kľúčových aktérov zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím – MPSVR SR, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, vybraných ÚPSVR, vybraných zamestnávateľských subjektov, miestnej a regionálnej samosprávy, Slovenskej únie podporovaného zamestnávania, rezidenčných poskytovateľov sociálnych služieb, Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR, nezávislých odborných iniciatív a vedecko-výskumnej sféry.

⁵ Zdroj: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/kontaktne-miesto-prava-osob-so-zdravotnym-postihnutim/>

⁶ Zdroj: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-8-decent-work-and-economic-growth/targets/>

otázke, zároveň, ako k sociálnej investícii do vytvárania podmienok trvalo-udržateľného rozvoja slovenskej spoločnosti, v kontexte rozvoja širšieho medzinárodného spoločenstva.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja v zamestnávaní osôb so ZP, vyhodnotenia pokroku v tejto oblasti, rovnako pretrvávajúcich otvorených otázok a aplikačných problémov (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017) sa ukazuje, že centrálnym prvkom realizácie stratégie zamestnávania osôb so ZP smerom k OTP, by sa malo stať posilnenie spolupráce kľúčových aktérov podporovaného zamestnávania tejto cieľovej skupiny založenej na jasných kompetenčných pravidlách, odborných kapacitách, mechanizmoch spolupráce a financovania vlastnej činnosti. Zámery *Akčného plánu na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v SR* (MPSVR SR, 2016) zamerané v bode č. 6 na „*Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s neštátnymi službami zamestnanosti*“, sa pritom nedarí doposiaľ úspešne naplňať. Aj z tohto dôvodu sa jedným z opatrení návrhu APOZP stal návrh pripraviť a realizovať národný projekt „**Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s agentúrami podporovaného zamestnávania** (ďalej len „APZ“) a **poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania pre OZP smerom k OTP**“. Takáto projektová iniciatíva má už v súčasnosti oporu v niektorých národných strategických dokumentoch a definovaných sociálno-politických prioritách. V dokumente *Národná stratégia zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020 (2014)*⁷ je definovaný, okrem iného, cieľ zvyšovania zamestnateľnosti osôb so ZP najmä posilňovaním spolupráce úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úradov PSVR“) a APZ, vrátane posúdenia možnosti zavedenia efektívneho systému financovania APZ a rozširovania ich odborných kapacít pre poskytovanie služieb zamestnanosti osobám so ZP. V *Národnom programe rozvoja životných podmienok osôb so ZP na roky 2014-2020 (2014)*⁸ sú zasa vymedzené záväzky implementovať novelizované nástroje podpory a pomoci určené pre osoby so ZP, osobitne s dôrazom na ich zamestnávanie na OTP.⁹

Uvedieme niekoľko skupín vzájomne prepojených **rizík a problémov**, ktoré, napriek zakotvenosti v strategických dokumentoch a sociálno-politických prioritách, limitujú v súčasnosti napĺňanie strategického cieľa podpory zamestnávania osôb so ZP na OTP prostredníctvom efektívnej spolupráce aktérov podporovaného zamestnávania, a teda legitimizujú zámer realizovať národný projekt:

---

⁷ Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/narodna-strategia-zamestnanosti/>

⁸ Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/narodny-program-rozvoja-zivotnych-podmienok-osob-so-zdravotnym-postihnutim-roky-2014-2020.pdf>

⁹ V dokumente APOZP sa **zamestnanie na otvorenom trhu práce** vymedzuje ako „*začlenenie osôb so zdravotným postihnutím do prirodzeného pracovného prostredia. Z hľadiska verejnej podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím predstavuje preferovanú formu ich zamestnania, bez ohľadu na druh a stupeň zdravotného postihnutia, na rovnakom základe s ostatnými, čo však nevylučuje poskytovanie špecifickej podpory ich zamestnávania v prípade, že je to potrebné. Zamestnanie na otvorenom trhu práce sa bude vzťahovať aj na terajšie chránené pracoviská*“ (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017, s. 25).

- *Fragmentovaný stav potrebného poznania o súčasnej spolupráci a poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania*

Pre účely podpory a rozvoja spolupráce medzi aktérmi podporovaného zamestnávania je potrebné poznať, či a ako v súčasnosti spolupracujú APZ s úradmi PSVR pri poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania; personálne a odborné obsadenie APZ a financovanie ich činnosti; či ich činnosť zodpovedá štandardom kvality podporovaného zamestnávania¹⁰; kto sú v regiónoch iní kľúčoví aktéri, ktorí prispievajú k napĺňaniu úloh v oblasti podporovaného zamestnávania osôb so ZP; aké sú príklady dobre fungujúcej praxe spolupráce a na čom táto úspešná spolupráca stavia. Tieto otázky neboli od roku 2006¹¹ predmetom systematickejšieho zisťovania a teda chýba východisková poznatková báza pre usmerňovanie ďalších ambícií a aktivít v oblasti rozvoja spolupráce aktérov v podporovanom zamestnávaní osôb so ZP.¹²

- *Slabá informovanosť a internalizácia strategického cieľa podporovaného zamestnávania u kľúčových aktérov*

Podporované zamestnávanie ako nástroj reálneho smerovania k zamestnávaniu osôb so ZP na OTP nebolo doteraz v odbornej verejnosti a spoločnosti intenzívnejšie komunikované ako sociálno-politická priorita, čo následne nevytváralo „tlak“ na formovanie ustálenejších foriem spolupráce medzi APZ s úradmi PSVR, príp. inými aktérmi podporovaného zamestnávania v regiónoch. Bez senzibilizácie a mobilizácie všetkých kľúčových aktérov - osôb so ZP (na podporu ich vstupu do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ďalej len „UoZ“), služieb zamestnanosti (na podporu kontrahovania služieb podporovaného zamestnávania), zamestnávateľov, občianskych združení (často de facto poskytujúcich služby podporovaného zamestnávania, ale bez statusu APZ), ale aj

¹⁰ Záhorcová a kol., 2009. Štandardy kvality podporovaného zamestnávania. Bratislava: APZ. Dostupné na: http://www.apzba.sk/data/MediaLibrary/46/standardy%20PZ_SK.pdf

¹¹ Bližšie pozri Filipová, M. (2014). Agentúry podporovaného zamestnávania na Slovensku v rokoch 2000-2004. Prezentácia na *Konferencii o podporovanom zamestnávaní*, 4.3.2014, organizovanej EPIC, n. o. Dostupné na: www.epicassist.org/sknew/wp-content/uploads/2014/09/Agent%C3%BARY-podporovan%C3%A9ho-zamestn%C3%A1vania-na-Slovensku-v-rokoch-2000-2004-M%C3%A1ria-Filipov%C3%A1.pdf

¹² V roku 2006 bol v podmienkach ústredia PSVR zrealizovaný prieskum úrovne spolupráce neštátnych subjektov (s dôrazom na APZ) s úradmi PSVR pri riešení situácie občanov so ZP. V období od účinnosti zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (od 1. 2. 2004), v rámci ktorého (§ 58 zákona o službách zamestnanosti) bolo implementované aj postavenie a činnosť APZ, bol zaznamenaný nárast APZ so zameraním na zamestnávanie uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) - občanov so ZP a UoZ - dlhodobo nezamestnaných občanov. K 31. 12. 2005 bolo zriadených 31 APZ, ktorým v zmysle zákona o službách zamestnanosti vydalo ústredie PSVR 31 povolení na činnosť APZ. Pre naplnenie svojich cieľov tieto APZ predpokladali spoluprácu s úradmi PSVR a s miestnou samosprávou. APZ v projektoch uviedli, že sa budú uchádzať o finančné krytie aktivít zo zdrojov úradov PSVR a zo zdrojov grantových schém (Európsky sociálny fond, Fond sociálneho rozvoja, Equal a iné). Spolupráca APZ s úradmi v tomto období bola realizovaná prostredníctvom národného projektu NP VII SOP IŽ. 13 úradov PSVR považovalo úroveň spolupráce neštátnych subjektov (APZ) s úradmi PSVR od ich vzniku za vyhovujúcu, 21 úradov PSVR hodnotilo úroveň spolupráce APZ s úradmi PSVR na nízkej a nevyhovujúcej úrovni, 12 úradov PSVR zaznamenalo absenciu spolupráce neštátnych subjektov - APZ s úradmi PSVR pri riešení situácie UoZ - občanov so ZP a dlhodobo nezamestnaných UoZ. (*In: Správa o situácii v zamestnávaní a realizácii opatrení na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím – uchádzačov o zamestnanie v podmienkach Ústredia PSVaR v roku 2005; MPSVR SR apríl 2006*). Uvedená skúsenosť ne/spolupráce APZ s úradmi PSVR mohla byť faktorom nepriaznivo ovplyvňujúcim dôveru a záujem úradov PSVR o spoluprácu s APZ v ďalšom období.

poskytovateľov sociálnych služieb (najmä rezidenčnej povahy) - pre napĺňanie strategického cieľa zvyšovania celkovej zamestnateľnosti a zamestnanosti osôb so ZP na OTP, a to cez rozvoj cielenej spolupráce týchto aktérov, nebude možné. A to dokonca aj za cenu, že výsledkom senzibilizácie a mobilizácie môže byť prechodné, avšak nie výrazné zvýšenie ukazovateľov miery nezamestnanosti, nakoľko do evidencie vstúpia osoby so ZP za účelom zapojenia sa do využívania aktívnych opatrení trhu práce.

- *Slabé, až absentujúce prepojenie politiky zamestnanosti a politiky sociálnych služieb pri podpore vstupu osôb so ZP na trh práce*

Napriek ukotvenosti v strategických dokumentoch a sociálno-politických cieľoch uvedených vyššie, v súčasnosti absentuje systematickejšia prepojenosť a koordinácia relevantných politik a opatrení smerom k podpore zamestnávania osôb so ZP na OTP. Doposiaľ neboli prijaté opatrenia na reálne prepojenie politiky zamestnanosti s politikou sociálnych služieb smerom k zlepšeniu „prozamestnaneckých“ vyhliadok významnej časti osôb so ZP v produktívnom veku, ktorým sa poskytuje rezidenčná sociálna starostlivosť, a to najmä v kontexte deinštitucionalizácie sociálnych služieb.

- *Slabá, až absentujúca kontinuita projektových iniciatív*

Problematika spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti nie je v podmienkach Slovenska ničím novým. Už v období 2001 - 2008 boli realizované viaceré projekty zamerané na etablovanie a rozvoj služieb podporovaného zamestnávania; v rokoch 2011-2012 boli projektovo podporené poradenské služby poskytované APZ; v rokoch 2014-2015 sa národný projekt zameraný na deinštitucionalizáciu a transformáciu sociálnych služieb venoval aj otázkam podporovaného zamestnávania v procese prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť¹³. Spoločné úsilie podporovať prístup osôb so ZP na trh práce prostredníctvom služieb podporovaného zamestnávania sa spredmetnilo aj v rámci národného projektu *Sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti* (2015), v rámci ktorého bola spracovaná *Metodika spolupráce medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti* (2015; ďalej len „metodika“) so zámerom pozitívne ovplyvniť pracovné vyhliadky (aj) osôb so ZP. V metodike sa odporúča realizovať poradenstvo pre cieľové skupiny vo vzájomnej spolupráci úradov PSVR a APZ, čo by sa malo realizovať na základe písomných dohôd o spolupráci medzi jednotlivými úradmi PSVR a APZ. Na tieto zábery má ambíciu nadviazať aj predkladaný projektový zámer.

- *Slabá, až absentujúca koordinácia jednotlivých projektových iniciatív*

Intenzívne komunikovaným problémom je aj slabá až absentujúca koordinácia projektov, ktorej výsledkom je rozšírený fenomén „boja o klienta/uchádzača o zamestnanie“¹⁴ v rámci vecne podobných projektových iniciatív. Možno sa domnievať, že aj ním sa dá vysvetľovať nízka zapojenosť aktérov v rámci niektorých projektových výziev

---

¹³ Filipová, M. et al. (2015). *Podporované zamestnávanie v procese prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť*. Bratislava : IA MPSVR SR. ISBN 978-80-89837-01-4.

¹⁴ V odbornej verejnosti sa dokonca objavuje pojem „Eurokanibalizmus“.

z predchádzajúceho obdobia, mylne interpretovaná aj ako „nezáujem“ organizácií o účasť v projektoch. Slabá koordinácia rozbíja potenciál projektov a odborného personálu organizácií zapojených do projektov v poskytovaní celostnej a koordinovanej (holistickej) pomoci osobám so ZP smerom k ich kvalitnej a udržateľnej zamestnanosti na OTP.

Fenomén „boja o klienta/UoZ“ súvisí aj s jednostranným dôrazom projektov na kvantifikovateľné ukazovatele/výsledky/výstupy/merateľné ukazovatele, čo môže viesť, najmä v prípade osôb so ZP často vstupujúcich na trh práce bez akejkoľvek predchádzajúcej pracovnej skúsenosti, k spochybneniu cieľa projektovej iniciatívy. S ohľadom na náročnosť a komplexnosť vyžadovanej podpory sa totiž v niektorých prípadoch môže stať, že jej výsledkom z rozličných dôvodov nie je priame umiestnenie osoby so ZP na trh práce, čo však neznamená zmarenie významu poskytnutej projektovej podpory pre kvalitu jej života (kvalitatívne ukazovatele podpory).

- *Absencia mechanizmov štandardizácie a štandardizovaného výkonu spolupráce a poskytovania služieb podporovaného zamestnávania a ich merania*

Problematickou stránkou súčasného stavu je nízka štandardizácia viacerých aspektov podmieňujúcich úspešnú spoluprácu služieb zamestnanosti smerom k zamestnávaniu osôb so ZP na OTP, najmä:

- a) štandardizácia podmienok a postupov spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti, rozsah poskytovaných činností, personálne a odborné obsadenie APZ, merateľné ukazovatele kvality činnosti a pod. (nie je známe, koľko úradov PSVR v súčasnosti vykonáva spoluprácu s APZ, aké sú podoby tejto spolupráce, príp. či sa do spolupráce nejakým spôsobom premietla spracovaná metodika, ktoré sú známe faktory ovplyvňujúce ne/spoluprácu uvedených subjektov z predchádzajúceho obdobia),
- b) štandardizácia práce APZ (nie je známe personálne a odborné obsadenie APZ, koľko APZ dodržiava vo svojej činnosti národné štandardy kvality podporovaného zamestnávania (2009), v súlade s požiadavkami metodiky, či APZ disponujú špecializovanými odborníkmi odbornými poradcami ale tiež tzv. reha-techno-poradcami zameranými na poskytovanie poradenstva osobám so ZP a zamestnávateľom pri adaptácii pracoviska na potreby konkrétnej osoby so ZP, ako aj poradenstva zameraného na technickú pomoc pri úpravách pracovného miesta¹⁵),

---

¹⁵ Pre zatriktívnenie zamestnávania osôb so ZP pre zamestnávateľov na OTP a zabezpečenie adekvátnych podmienok zamestnávania osôb so ZP sa v praxi poradensko-informačných centier pre občanov so ZP (PIC OZP) pri úradoch PSVR v podmienkach slovenského trhu práce ukázala ako významná priama účasť špecializovaných odborníkov, rehabilitačných technologických poradcov na procese umiestnenia UoZ osôb so ZP na trhu práce, so zameraním na poskytovanie poradenstva občanom so ZP a zamestnávateľom pri adaptácii pracoviska pre osoby so ZP a poradenstva zameraného na technickú pomoc pri úpravách pracovného miesta. Je to zovšeobecnená skúsenosť z praxe PIC OZP, ktorých súčasťou boli aj uvedení špecialisti v období ich fungovania. V podmienkach Slovenska sa v minulosti prejavoval nedostatok adekvátneho vybavenia a zariadenia na adaptáciu a prispôbenie pracovísk potrebám osôb so ZP na slovenskom trhu, slúžiacich uvedenému účelu.

- c) osobitným problémom je financovanie činnosti APZ, nakoľko doposiaľ neexistuje štandardizovaný nástroj/model ich financovania, z dôvodu čoho mnohé APZ síce formálne existujú, ale nevykonávajú svoju činnosť v súlade s ustanoveniami zákona o službách zamestnanosti alebo ju vykonávajú len čiastočne. Ak má byť nová politika zamestnávania osôb so ZP na OTP postavená (aj) na činnosti APZ ako jedného z kľúčových aktérov tejto politiky, financovanie ich činnosti nemôže vychádzať z individualizovaných iniciatív APZ v získavaní zdrojov na poskytovanie svojich služieb, ale z uznania ich činnosti ako verejného záujmu financovaného na základe ustanoveného mechanizmu najmä z verejných zdrojov.

Vo svetle vyššie uvedených problematických aspektov doterajšej (ne)spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti boli a sú úspešné príbehy zamestnávania konkrétnych osôb so ZP vyžadujúce spoluprácu konkrétnej APZ, úradu PSVR a zamestnávateľa, skôr výsledkom dobrej vôle týchto aktérov, než štandardizovanej praxe. Dostupnosť služby podporovaného zamestnávania smerom k OTP tak nie je doposiaľ pre všetky osoby so ZP zabezpečovaná na rovnakom základe. Vo výsledku, miera zamestnanosti dospeléj populácie osôb so ZP dosahuje doposiaľ približne len tretinu, a teda väčšina z nich (približne dve tretiny) zostáva v podmienkach Slovenska dlhodobo alebo permanentne mimo trhu práce (Ondrušová, Kešelová a Repková, 2017), čo oslabuje úsilie krajiny o zvyšovanie zamestnanosti celkovej dospeléj populácie v súlade s cieľmi *stratégie Európa 2020* a *Národným programom reforiem*. Nie je tým možné intenzívnejšie využiť pracovný potenciál osôb so ZP smerom k budovaniu udržateľnej spoločnosti pre všetkých v regionálnom, národnom i širšom medzinárodnom priestore.

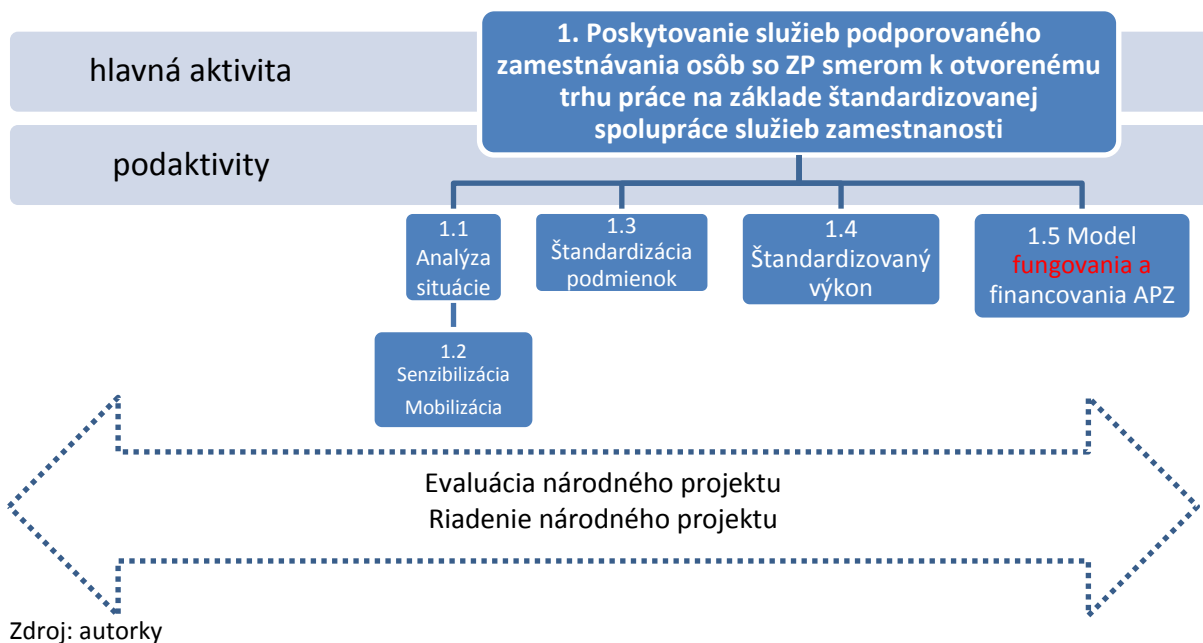
4 Spôsob realizácie aktivít národného projektu - návrh

V súlade s dosiahnutým stavom poznania, výsledkami doterajších projektových iniciatív, zároveň, na základe identifikovaných problémov súčasnej spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti smerom k podpore zamestnávania osôb so ZP na OTP, sa na celom území SR navrhuje realizácia hlavnej aktivity národného projektu a súvisiacich podaktivít.

Hlavná aktivita národného projektu: *Poskytovanie (výkon) služieb podporovaného zamestnávania osôb so ZP smerom k otvorenému trhu práce na základe štandardizovanej spolupráce verejných služieb zamestnanosti a APZ.*

V rámci hlavnej aktivity sa navrhuje realizovať viacero podaktivít znázornených vo východiskovej schéme č. 2.

Schéma2: Štruktúra podaktivít národného projektu realizovaných v rámci hlavnej aktivity

Podaktivita 1.1: Analýza východiskovej situácie

Cieľ a rámcový popis podaktivity:

Cieľom je mať k dispozícii východiskovú analýzu vybraných aspektov súčasnej spolupráce verejných služieb zamestnanosti a APZ ako základ pre plánovanie a realizáciu ďalších podaktivít. Analýza by mala byť zameraná na:

- napĺňanie štandardov kvality podporovaného zamestnávania všetkými registrovanými APZ,
- poznanie a analýzu faktorov ovplyvňujúcich rozsah a úroveň spolupráce medzi verejnými službami zamestnanosti a APZ,
- existujúce formy spolupráce medzi verejnými službami zamestnanosti a APZ,
- stav a spôsob financovania registrovaných APZ,
- dobrú prax spolupráce verejných služieb zamestnanosti a APZ – príklady, možnosti diseminácie.

Termín realizácie: prvé štyri mesiace začiatku národného projektu

Odborné zabezpečenie: nezávislí experti/expertky v spolupráci s úradmi PSVR, APZ a inými relevantnými sociálnymi subjektmi¹⁶

Výsledok: analýza ako základ pre fázu štandardizácie podmienok a výkonu spolupráce a pre prípravu udržateľného modelu fungovania a financovania APZ

¹⁶ Napr. registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb, akreditované subjekty sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately

Podaktivita 1.2: Senzibilizácia a mobilizácia relevantných aktérov

Cieľ a rámcový popis podaktivity:

Cieľom je zvyšovať povedomie kľúčových aktérov (osôb so ZP, úradov PSVR, APZ, zamestnávateľov, iných sociálnych subjektov, ktoré sa môžu stať APZ) o možnostiach a význame zamestnávania osôb ZP na OTP ako ekonomickej aj ľudsko-právnej otázky a otázky trvalo-udržateľného rozvoja¹⁷. Angažovanie a mobilizácia aktérov pre napĺňanie tejto strategickkej vízie sa navrhuje realizovať cestou:

- podpory záujmu a motivácie osôb so ZP vstupovať na trh práce,
- zvyšovania miery registrovanosti/evidencie osôb so ZP v evidencii UoZ ako východiskovej podmienky pre účasť na podporných projektových aktivitách (mobilizácia osôb so ZP),
- podpory pro-zamestnaneckej perspektívy osôb so ZP v povedomí zamestnancov a zamestnankýň úradov PSVR ako cesty k zvyšovaniu celkovej zamestnanosti v SR, ktorej podriaďujú úrady spoluprácu s osobami so ZP pri ich vstupe do evidencie UoZ,
- zvyšovania informovanosti sociálnych subjektov (úradov PSVR, APZ, zamestnávateľov, regionálnej a miestnej samosprávy, iných významných subjektov, ktoré sa môžu stať APZ) o podporovanom zamestnávaní v kontexte napĺňania záväzkov OSN Dohovoru o právach osôb so ZP, najmä formou informačných kampaní, odborných stretnutí v regiónoch, šírením príkladov dobrej praxe,
- mobilizácie úradov PSVR, APZ a zamestnávateľov, príp. iných aktérov (napr. organizácií, ktoré sa môžu stať APZ) k účasti v národnom projekte.

Termín realizácie: intenzívne prvé štyri mesiace od začiatku projektu (súbežne s podaktivitou 1.1), potom priebežne

Odborné zabezpečenie: partnerská organizácia, regionálni koordinátori a koordinátorky národného projektu, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie PSVR“), dobrá prax spolupráce z predchádzajúceho obdobia (fungujúca na základe dohody podľa metodiky)

Výsledok: zvýšený počet evidovaných osôb so ZP ako UoZ a potenciálnej cieľovej skupiny národného projektu; senzibilizované úrady PSVR, APZ (existujúce aj novozaregistrované), zamestnávatelia, regionálna a miestna samospráva, príp. iní významní aktéri v regiónoch; subjekty a osoby so ZP zapojené do národného projektu

---

¹⁷ V tejto súvislosti bude potrebné riešiť otázky prístupu k údajom o týchto občanoch so ZP, teda, z akých informačných zdrojov/ databáz budú čerpané informácie/údaje o občanoch so ZP, ktorí nie sú v evidencii úradov PSVR a ktorí sú v tomto zmysle cieľovou skupinou podaktivity v rámci národného projektu. Dostupnosť takýchto zdrojov musí korešpondovať s ustanoveniami zákona č. 18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ďalej riešiť otázku, kto bude v rámci národného projektu v prvom kroku aktérom, iniciátorom podpory týchto osôb s cieľom posilnenia ich záujmu o prácu, až po ich zaevidovanie sa na úradoch PSVR.

Podaktivita 1.3: Štandardizácia podmienok výkonu spolupráce

Cieľ a rámcový popis podaktivity:

Cieľom je štandardizovať východiskové parametre spolupráce úradov PSVR a APZ tak, aby sa stali základom štandardizovanej praxe a aby sa tak zabezpečila rovnaká dostupnosť služieb podporovaného zamestnávania realizovaných formou tejto spolupráce pre všetky osoby so ZP bez ohľadu na iné faktory (napr. región, kde žijú; (ne)existenciu spolupráce úradu a APZ do doby národného projektu). Štandardizácia sa bude týkať:

- inštitucionalizácie spolupráce medzi úradom PSVR a APZ v súlade s metodikou (uzatváranie dohôd úradov PSVR a APZ),
- vzniku nových APZ (na základe povolenia vydaného ústredím PSVR),
- overenia súladnosti činnosti „starých“ a „nových“ APZ so štandardmi kvality podporovaného zamestnávania (účasť v národnom projekte bude možná len pre tie APZ, ktoré tieto štandardy spĺňajú na základe záveru kompetentného orgánu najdlhšie do doby 6 mesiacov od vstupu APZ do národného projektu a podpísania dohody),
- spôsobu overovania napĺňania štandardov kvality podporovaného zamestnávania APZ, pre účely ktorého sa ustanoví kompetencia posudzovať napĺňanie štandardov kvality podporovaného zamestnávania pre vybranú inštitúciu.

Termín realizácie: so začiatkom po ukončení podaktivít 1.1 a 1.2 najdlhšie do deväť mesiacov od začiatku národného projektu a priebežne

Odborné zabezpečenie: úrady PSVR, APZ, autorita pre overenie napĺňania štandardov kvality podporovaného zamestnávania konkrétnou APZ

Výsledok: štandardizované východiská pre výkon služieb podporovaného zamestnávania, štandardizované overovanie napĺňania štandardov kvality podporovaného zamestnávania

Podaktivita 1.4: Štandardizovaný výkon spolupráce pri poskytovaní služieb podporovaného zamestnávania

Cieľ a rámcový popis podaktivity:

Cieľom podaktivity je kontinuálne zabezpečovať služby podporovaného zamestnávania na základe inštitucionalizovanej formy spolupráce úradov PSVR a APZ spĺňajúcich kritériá štandardov kvality podporovaného zamestnávania.

Termín realizácie: po ukončení podaktivity 1.3 (vždy s ohľadom na situáciu jednotlivej APZ¹⁸) až do ukončenia národného projektu

Odborné zabezpečenie: úrady PSVR, APZ, zamestnávateľia

¹⁸ Podaktivita 1.4 začne pre rozličné APZ v rozličnom období, vždy v závislosti od naplnenia podmienok v podaktivite 1.3. Pre niektoré APZ môže začať výkon štandardizovanej spolupráce s úradom PSVR a poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania osobám so ZP na projektovej báze od piateho mesiaca od začiatku národného projektu (ak bude mať status APZ, bude podpísaná dohoda o spolupráci a bude u nej posúdené napĺňanie štandardov kvality), u iných v ktoromkoľvek ďalšom období priebehu národného projektu.

Výsledok: štandardizovaný výkon služieb podporovaného zamestnávania na základe spolupráce vedúci k naplneniu jednotlivých merateľných ukazovateľov národného projektu (primárne k očakávanému počtu umiestnených osôb so ZP na OTP).

Podaktivita 1.5: Vyvinutie modelu udržateľného fungovania a financovania poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania na otvorenom trhu práce (APZ)

Cieľ a rámcový popis podaktivity:

Cieľom podaktivity je vyvinúť efektívny model udržateľného fungovania a financovania APZ po ukončení národného projektu tak, aby sa využila odborná skúsenosť získaná v národnom projekte pre budúcu (bežnú) prax spolupráce verejných služieb zamestnanosti a APZ smerom k podpore zamestnávania osôb so ZP na OTP ako verejného záujmu.

Termín realizácie: posledné 4 mesiace realizácie národného projektu

Odborné zabezpečenie: experti a expertky

Výsledok: vyvinutý efektívny model fungovania a financovania APZ pre účely „poprojektovej“ praxe spolupráce

5 Situácia po realizácii národného projektu a udržateľnosť národného projektu

Predpokladá sa, že realizáciou národného projektu sa účinne prepoja sociálno-politické deklarácie na národnej úrovni (Národná stratégia zamestnanosti SR do roku 2020; Národný program rozvoja životných podmienok osôb so ZP na roky 2014-2020; návrh APOZP) s doterajšími výsledkami projektových iniciatív (Štandardy kvality podporovaného zamestnávania, 2009; Metodika spolupráce medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti, 2015) a so štandardizovanou praxou podporovaného zamestnávania osôb so ZP smerom k OTP nastavenou týmto národným projektom.

V tabuľke č. 1 sú v postupnosti prehľadovo uvedené problémy súčasného stavu, im zodpovedajúce navrhované podaktivity národného projektu a ich výsledky (výstupy).

Tabuľka1: Problémy – Podaktivity – Výsledky národného projektu: základný prehľad

Problémy	Podaktivity	Výsledky
Fragmentovaný stav súčasného poznania	1.1 Analýza súčasného stavu	Analýza ako východisko ďalších podaktivít
Slabá informovanosť a internalizácia	1.2 Sensibilizácia a mobilizácia	Motivovaní a pripravení aktéri k spolupráci
Slabá medzisektorová spolupráca (najmä služieb zamestnanosti a sociálnych služieb)	1.3 Štandardizácia podmienok výkonu (foriem spolupráce, napĺňania	Existencia inštitucionalizovanej spolupráce, modelu financovania
Slabá koordinácia a kontinuita		

projektov	štandardov kvality výkonu, financovania)	
Slabá štandardizácia podmienok spolupráce a výkonu služieb podporovaného zamestnávania		
Absentujúci alebo nerovnako dostupný a štandardizovaný výkon služieb podporovaného zamestnávania	1.4 Štandardizovaný výkon	Počet osôb so zdravotným postihnutím umiestnených na trhu práce
Absencia modelu udržateľného fungovania a financovania APZ	1.5 Príprava modelu fungovania a financovania APZ	Navrhnutý model fungovania a financovania APZ

V nadväznosti na tento širší programový ukazovateľ sa navrhujú **projektové merateľné ukazovatele**, ktoré sú prehľadne spracované v tabuľke č. 2.

Tabuľka2: Prehľad merateľných ukazovateľov národného projektu - návrh

Ukazovateľ	Cieľová hodnota (2021/2022)
Počet uzatvorených a realizovaných dohôd o spolupráci medzi úradmi PSVR a APZ	50
Počet APZ, ktoré sa zapojili do národného projektu	50
Počet APZ spĺňajúcich kritériá štandardov kvality podporovaného zamestnávania	50
Počet UoZ so ZP, ktorým bolo v rámci služby PZ poskytnuté individualizované poradenstvo	5 000
Počet UoZ so ZP, ktorí boli v rámci služby PZ umiestnení na trhu práce	1 800*
Počet osôb so ZP, ktoré vstúpili do evidencie UoZ úradu PSVR, v kontexte realizácie národného projektu	1 670**
Počet osôb so ZP, ktorým boli poskytované služby podporovaného zamestnávania vedúce k inému pozitívnemu dopadu ako umiestneniu na OTP (napr. výkon absolventskej praxe, dobrovoľníckej služby, absolvovanie rekvalifikácie)	500***
Počet zamestnávateľov zapojených do podaktivity 1.4	600****

*bližšie pozri príloha A, časť 1.2 o predpoklade práce APZ s UoZ so ZP v priebehu dvoch projektových rokov a definíciu „klienta umiestneného na trhu práce“

**zaokrúhlená jedna tretina z celkového počtu 5 000 UoZ so ZP

***10% z celkového počtu 5 000 UoZ so ZP

****predpokladá sa, že jeden zamestnávateľ bude zamestnávať najviac troch UoZ so ZP, nakoľko pri vyššom počte by už šlo o chránenú dielňu v súlade s návrhom APOZP

Udržateľnosť výsledkov národného projektu by mala byť zabezpečená ustanovením inštitucionalizovaných mechanizmov spolupráce, ktoré budú základom praxe spolupráce a financovania do obdobia po ukončení národného projektu, konkrétne:

- uzatvorenými dohodami o spolupráci, po vzore ktorých môžu po ukončení národného projektu vznikáť nové dohody o spolupráci,
- ustanovenými podmienkami pre činnosť APZ, najmä požiadavkou na napĺňanie štandardov kvality podporovaného zamestnávania,
- ustanoveným mechanizmom hodnotenia (overovania) napĺňania štandardov kvality podporovaného zamestnávania zo strany APZ,
- ustanoveným modelom fungovania a financovania poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania na otvorenom trhu práce (APZ), na základe ktorého možno predpokladať vznik nových subjektov a následne nových dohôd o spolupráci medzi úradmi PSVR a APZ.

Návrh financovania poskytovania služieb podporovaného zamestnávania v rámci národného projektu

Cieľom tejto prílohy je navrhnúť spôsob financovania podaktivity 1.4 predkladaného zámeru národného projektu, ako aj odhadnúť výšku potrebných zdrojov na zabezpečenie danej podaktivity. Príloha je členená do dvoch častí – návrhu financovania a modelových situácií platieb (transferov) pre APZ v súvislosti s podaktivitou 1.4.

1 Návrh financovania

Návrh financovania sa venuje vymedzeniu cieľovej skupiny podaktivity 1.4 národného projektu, odhadu počtu zapojených APZ, zapojených a na trhu práce umiestnených UoZ so ZP z cieľovej skupiny, odporúčaným typom transferov a odhadu potrebných zdrojov pre každý z nich.

1.1 Cieľová skupina podaktivity

Navrhuje sa, aby boli do podaktivity 1.4 zaradovaní **UoZ so ZP** podľa ustanovenia § 8 písm. h) zákona o službách zamestnanosti, ktorí **zároveň spĺňajú aspoň jedno** z ďalších kritérií ustanovených v tomto paragrafe:

- v období najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie UoZ nemali pravidelne platené zamestnanie¹⁹ a sú v evidencii UoZ najmenej jeden mesiac,
- sú mladší ako 26 rokov veku, ukončili sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie (ďalej len „absolvent školy“),
- majú ukončené nižšie ako stredné odborné vzdelanie,
- z dôvodu zmeny zdravotného stavu si hľadajú pracovné uplatnenie v inej ako pôvodne vykonávanej profesii,
- v evidencii UoZ sú vedení najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov,
- majú viac ako 50 rokov.

1.2 Odhad počtu zapojených APZ, zapojených a umiestnených účastníkov z cieľovej skupiny

Návrh financovania podaktivity 1.4 národného projektu vychádza z predpokladu, že do národného projektu sa zapojí a aktívne bude služby podporovaného zamestnávania v partnerstve s úradmi PSVR vykonávať **50 APZ**, čo bude v porovnaní so súčasným stavom

---

¹⁹ Pravidelne platené zamestnanie je zamestnanie, ktoré trvalo najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov.

predstavovať viacnásobný reálny nárast²⁰. Predpoklad sleduje zámer podporiť dostupnosť služieb podporovaného zamestnávania pre osoby so ZP aspoň jednou APZ v územnej pôsobnosti každého úradu PSVR.

Ako bolo zmienené v úvode, návrh sa opiera o dokument „Štandardy kvality podporovaného zamestnávania“ (Záhorcová a kol., 2009), najmä o nasledujúce z nich:

- prevádzka APZ má minimálne **dve miestnosti**,
- APZ má minimálne **dvoch poradcov** pre podporované zamestnávanie,²¹
- za **klienta APZ** sa považuje osoba z cieľovej skupiny od momentu nadviazania spolupráce s APZ do konca 6. mesiaca po nástupe do zamestnania na OTP (bližšie pozri vymedzenie „udržaného pracovného miesta“), najviac však počas 15 mesiacov od nadviazania spolupráce s APZ,
- poradca pre podporované zamestnávanie pracuje **mesačne minimálne 120 hodín** v priamej práci s klientmi,
- poradca pre podporované zamestnávanie sa venuje mesačne v priemere **10 klientom** v rámci poskytovania individualizovaného poradenstva pred získaním zamestnania na OTP a ďalším klientom po získaní zamestnania na OTP v rámci tútoringu, pričom z dôvodu potreby dlhodobej práce s klientmi je priemerný ročný počet klientov na jedného poradcu podporovaného zamestnávania **30 osôb**,
- za **umiestneného klienta na trhu práce** sa považuje klient, ktorý je zamestnaný na riadnu pracovnú zmluvu, vrátane možnosti zamestnania na chránenom pracovisku alebo v sociálnom podniku, alebo ktorý začal vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť,
- počet klientov umiestnených na OTP a klientov, ktorí si udržali pracovné miesto, je **30 %** z celkového počtu klientov, ktorým sa poradca pre podporované zamestnávanie venuje počas jedného roka, t. j. priemerne 9 osôb,
- za **udržané pracovné miesto** sa považuje umiestnenie klienta minimálne po dobu 6 mesiacov na riadnom pracovnom mieste.

Z uvedeného vyplýva, že v prvom roku poskytovania služieb podporovaného zamestnávania v rámci národného projektu poskytne jedna APZ prostredníctvom dvoch poradcov **individualizované poradenstvo** v priemere pre **60 UoZ so ZP** a na **OTP umiestni 18 UoZ so ZP**.

Predpokladá sa, že v druhom roku bude priemerný počet nových klientov, ktorým APZ začne poskytovať poradenstvo, mierne nižší, keďže aj klienti, s ktorými sa nadviaže spolupráca od začiatku národného projektu, môžu byť do jeho aktivít zapojení počas 15 mesiacov, pričom nie všetci vstúpia do národného projektu hneď od začiatku. Pri zohľadnení týchto predpokladov je odhadovaný počet klientov jednej APZ zapojených v druhom roku

---

²⁰ K 31.5.2018 bolo na Slovensku evidovaných 55 APZ, z toho 11 vykonávalo svoju činnosť dokladovanú Správou o činnosti za rok 2017 (podklad z ústredia PSVR).

²¹ Bližšie pozri v časti Projektové financovanie podaktivity 1.4.

národného projektu **40 osôb**, pričom počet umiestnených sa nemení, pôjde o ďalších 18 osôb.

Počas dvoch rokov tak jedna APZ poskytne v priemere individualizované poradenstvo 100 klientom a na OTP umiestni 36 z nich. Pri zapojení 50 APZ do NP tak môže byť individuálne poradenstvo poskytnuté počas dvoch rokov najviac pre **5 000 UoZ so ZP** a umiestnených na OTP môže byť **1 800 UoZ so ZP**.

1.3 Navrhované typy transferov a dĺžka ich poskytovania

Odporúča sa, aby sa v rámci podaktivity 1.4 národného projektu poskytovali zapojeným APZ dva druhy transferov (finančných príspevkov):

- a) *transfery na poskytovanie individualizovaného poradenstva pre UoZ so ZP²²,*
- b) *transfery za umiestnenie UoZ so ZP na trh práce.*

Na uchádzača z cieľovej skupiny (vymedzeného v časti 1.1) sa pritom môžu vzťahovať oba typy transferov.

V súlade so štandardmi podporovaného zamestnávania uvedenými v časti 1.2 tejto prílohy sa pritom odporúča:

- poskytovať transfery na poskytovanie individualizovaného poradenstva pre UoZ so ZP najviac počas 15 mesiacov,
- poskytovať transfery za umiestnenie UoZ so ZP na trhu práce najviac počas 6 mesiacov,
- súhrnne však poskytovať transfery na jedného UoZ so ZP najviac počas 15 mesiacov.

1.3.1 Návrh určenia výšky transferov na poskytovanie individualizovaného poradenstva pre UoZ so ZP

Navrhuje sa, aby sa financovanie transferov na poskytovanie individualizovaného poradenstva pre UoZ so ZP riadilo *štandardnou stupnicou jednotkových nákladov* vychádzajúcou zo skutočnosti, že individualizované poradenstvo poskytujú UoZ so ZP poradcovia pre podporované zamestnávanie.

Podľa Štandardov kvality podporovaného zamestnávania majú *poradcovia pre podporované zamestnávanie* s APZ uzatvorenú pracovnú zmluvu alebo majú obdobný pracovno-právny vzťah. Poradca vykonáva pracovné poradenstvo, v súčinnosti s klientom zostavuje individuálne plány, komunikuje so zamestnávateľmi, spolupracuje so zamestnávateľmi pri príprave UoZ so ZP na pracovné miesto, pri príprave pracovného miesta. *Kvalifikačný predpoklad* (podľa Štandardov kvality podporovaného zamestnávania):

- vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore sociálna práca, sociálna pedagogika, psychológia, špeciálna alebo liečebná pedagogika, andragogika, alebo

---

²² Poskytovanie individualizovaného poradenstva môže zahŕňať vypracovanie individuálneho akčného plánu pre klienta, obdobie, počas ktorého klient vykonáva absolventskú prax alebo dobrovoľnícku činnosť, alebo prácu na základe dohody o vykonaní práce.

- vysokoškolské vzdelanie minimálne I. stupňa v daných (predtým menovaných) odboroch alebo v iných odboroch, doplnené o prax v oblasti podporovaného zamestnávania v trvaní najmenej dvoch rokov.

Navrhuje sa výšku platby poradcu odvodzovať od počtu klientov APZ v danom mesiaci. Vychádzajúc z celkovej ceny práce poradcu vypočítanej z priemernej mzdy v hospodárstve SR, ktorá predstavuje cca 1 400 €, ku ktorej sa pripočíta paušálna čiastka vo výške 15 % určená na náklady ako prenájom priestorov, kancelárske vybavenie, telefón, stravné lístky, príp. iné, by mesačné náklady na jedného poradcu podporovaného zamestnávania predstavovali **sumu 1 610 €**, čo pri štandarde 10 UoZ so ZP v pracovnom portfóliu jedného poradcu predstavuje sumu **161 € na jedného klienta mesačne**.

Pri danom predpoklade sa odhaduje, že maximálne náklady na poskytovanie individualizovaného poradenstva APZ by pri 100 zamestnancoch/poradcoch 50 APZ, z ktorých každý pracuje mesačne s 10 klientmi, v trvaní podaktivity 24 mesiacov, predstavovali celkovo sumu **3 864 000 €**.

Keďže sa predpokladá, že z 50 APZ väčšina v rámci národného projektu iba vznikne za vymedzených podmienok (bližšie pozri popis podaktivít 1.2 a 1.3 podkladového východiskového materiálu), bude potrebné zabezpečiť pre ich „nábehovú fázu“ (prvé 2-3 mesiace) financovanie ich činnosti, bez ohľadu na naplnenie štandardu 10 klientov na jedného poradcu podporovaného zamestnávania.

1.3.2 Návrh určenia výšky transferov za umiestnenie UoZ so ZP z cieľovej skupiny na trhu práce

Navrhuje sa, aby sa APZ za každého umiestneného UoZ so ZP vyplácal *príspevok za umiestnenie*, ktorý môže, okrem iného, pokrývať náklady spojené s tútoringom²³ UoZ so ZP po získaní zamestnania. Príspevok sa navrhuje vyplácať mesačne, najviac počas šiestich mesiacov. Výšku mesačného príspevku za jedného úspešne umiestneného UoZ so ZP sa navrhuje určiť ako **50% vymeriavacieho základu** mzdy osoby so ZP umiestnenej na trh práce.

Pri orientačnom predpoklade, že zapojené APZ umiestnia na trhu práce počas trvania projektu **1 800 UoZ so ZP**, pričom priemerná výška príspevku, ktorý sa bude vyplácať za každého z nich počas šiestich mesiacov, predstavuje **1 500 €** (bližšie pozri nasledujúcu časť venovanú modelovým situáciám), náklady na financovanie transferov za umiestnenie UoZ so ZP na trhu práce budú predstavovať celkovú sumu vo výške **2 700 000 €**.

Súhrnné odhadované náklady na obidva typy transferov sa odhadujú na sumu **6 564 000 €**.

---

²³ podpora tútorom pri zapracovaní umiestneného UoZ so ZP, riešenie konfliktných situácií medzi umiestneným UoZ so ZP a zamestnávateľom počas zamestnania.

2 Modelové situácie platieb pre APZ v rámci projektovej podaktivity 1.4

Modelová situácia 1

Klient získa zamestnanie po siedmych mesiacoch spolupráce s APZ. Klient pracuje len na polovičný pracovný úväzok, vymeriavací základ jeho mzdy je 340 € mesačne. Klient v zamestnaní zotrvá 12 mesiacov (klientom APZ je počas 13 mesiacov). Platba pre APZ predstavuje:

- 7 x mesačná platba za poskytnutie individualizovaného poradenstva vo výške 161 € = 1 127 €
- 6 x mesačná platba za umiestnenie UoZ so ZP na trhu práce vo výške 170 € (50% vymeriavacieho základu mzdy) = 1 020 €.

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **2 147 €**

Modelová situácia 2

Klient získa zamestnanie po štyroch mesiacoch spolupráce s APZ. Klient pracuje na plný pracovný úväzok, vymeriavací základ jeho mzdy je 800 € mesačne. Klient v zamestnaní zotrvá 12 mesiacov (klientom APZ je počas 10 mesiacov). Platba pre APZ predstavuje:

- 4 x mesačná platba vo výške 161 € = 644 €
- 6 x mesačná platba vo výške 400 € = 2 400 €

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **3 044 €**

Modelová situácia 3

Klient získa zamestnanie po siedmych mesiacoch spolupráce s APZ. Klient pracuje len na čiastočný pracovný úväzok, vymeriavací základ jeho mzdy je 320 € mesačne, po troch mesiacoch v zamestnaní sa vymeriavací základ zmení na 500 € mesačne. Klient v zamestnaní zotrvá 12 mesiacov (klientom APZ je počas 13 mesiacov). Platba pre APZ predstavuje:

- 7 x mesačná platba vo výške 161 € = 1 127 €
- 3 x mesačná platba vo výške 160 € + 3 x mesačná platba vo výške 250 € = 1 230 €

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **2 357 €**

Modelová situácia 4

Klient získa zamestnanie po troch mesiacoch spolupráce s APZ. Vymeriavací základ jeho mzdy je 500 € mesačne. Klient v zamestnaní zotrvá 7 mesiacov (t. j. klientom APZ je počas 9 mesiacov²⁴). Platba pre APZ predstavuje:

- 3 x mesačná platba vo výške 161 € = 483 €

---

²⁴ 3 mesiace pred získaním zamestnania + 6 mesiacov po získaní zamestnania

- 6 x mesačná platba vo výške 250 € = 1 500 €

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **1 983 €**

Modelová situácia 5

Klient získa zamestnanie po siedmych mesiacoch spolupráce s APZ. Klient pracuje len na čiastočný pracovný úväzok, vymeriavací základ jeho mzdy je 320 € mesačne. Klient v zamestnaní zotrvá 6 týždňov, potom sa rozhodne zamestnanie opustiť a vracia sa do poskytovania individualizovaného poradenstva. Následne, po ďalších dvoch mesiacoch klient získa ďalšie zamestnanie, kde vymeriavací základ jeho mzdy predstavuje 530 €. V tomto zamestnaní klient zotrvá dva roky. Platba pre APZ predstavuje:

- 7 x mesačná platba vo výške 161 € + 2 x 161 € (za obdobie po ukončení 1. Zamestnania) = 1 449 €
- 1 x mesačná platba vo výške 160 € + 4 x mesačná platba vo výške 265 € (50% z vymeriavacieho základu klienta v druhom zamestnaní za 4 mesiace) = 1 220 €

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **2 669 €**

Modelová situácia 6

Klientovi sa počas celého obdobia 15 mesiacov poskytuje individualizované poradenstvo. V rámci daného obdobia sa zúčastní dobrovoľníckej činnosti v rámci aktívnych opatrení trhu práce v trvaní troch mesiacov. Takisto sa počas štyroch mesiacov zamestná na dohodu o vykonaní práce v rozsahu 16 hodín týždenne. V stanovenom období nie je umiestnený na trhu práce. Platba pre APZ predstavuje:

- 15 x mesačná platba vo výške 161 € = 2 415 €
- transfer za umiestnenie UoZ na trhu práce: 0 €

Celková platba za prácu odborného poradcu pre tohto klienta = **2 415 €**

Členky a členovia EPS2

Meno a priezvisko	Organizácia
Mgr. Darina Ondrušová, PhD.	IVPR, garantka EPS
PhDr. Daniela Kešelová, PhD.	IVPR, spolupriešiteľka
Doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.	IVPR, spolupriešiteľka
Mgr. Beáta Meszárosová	ÚPSVR
Mgr. Margita Jansová	ÚPSVR
Mgr. Miroslava Farárová	ÚPSVR
PhDr. Katarína Nagyová	ÚSPVR Nitra
JUDr. Monika Zatkalíková	RÚZ
Ing. Bc. Milan Měchura	NROZP v SR
Mgr. Andrea Kozová	I PROZP
Ing. Mária Filipová	SOCIA
PhDr. Elena Kopcová, PhD.	TENENET, n. o.
PhDr. Ľubica Mattovičová	SUPZ
Ing. Daniel Kojnok	SUPZ, APZ
Ing. Zuzana Polačková	Nezávislá expertka
Mgr. Jana Pondusová	CSS Adamovské Kochanovce

Časť B

Financovanie agentúr podporovaného zamestnávania – východiskový materiál

Úvod

Inštitút pre výskum práce a rodiny v spolupráci s expertnou pracovnou skupinou spracoval v roku 2017 v rámci Kontraktu medzi MPSVR SR a IVPR návrh **Akčného plánu prechodu z chránených dielní na zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce** (Ondrušová, Kešelová a Repková et al., 2017; ďalej len „APOZP“). V rámci komplexu opatrení APOZP bolo navrhnuté aj opatrenie č. 8 „*Pripraviť a realizovať národný projekt 'Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s agentúrami podporovaného zamestnávania a poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania pre osoby so zdravotným postihnutím smerom k otvorenému trhu práce'*“.

Dôvodom pre zaradenie opatrenia č. 8 bola skutočnosť, že aj keď sa v ustanovení § 58 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, v platnom znení (ďalej len „zákon“) vymedzuje činnosť a zameranie agentúr podporovaného zamestnávania ako centrálného nástroja individualizovanej podpory zamestnávania aj osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „OZP“), doposiaľ absentuje bližšie vymedzenie ich postavenia vo vzťahu k verejným službám zamestnanosti, rovnako systém ich financovania.

Súčasťou úloh súvisiacich s realizáciou opatrenia č. 8 APOZP sa stala aj príprava východiskovej analytickej štúdie o spôsoboch financovania neštátnych služieb zamestnanosti, osobitne agentúr podporovaného zamestnávania a ich spolupráce so zamestnávateľmi. MPSVR SR poverilo spracovaním analytickej štúdie pod názvom **Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti, s osobitným dôrazom na agentúry podporovaného zamestnávania**, IVPR v rámci Kontraktu medzi MPSVR SR a IVPR na rok 2018. Štúdia sa stane základom pre dizajnovanie vlastnej projektovej činnosti navrhutej v opatrení č. 8 APOZP.

Pre účely spracovania štúdie riešiteľský tím pripravil tento **východiskový materiál**, na základe ktorého sa v roku 2018 nadviaže na odbornú spoluprácu z roku 2017 medzi MPSVR SR ako zadávateľom úlohy, IVPR ako jej kmeňovým realizátorom a expertnou pracovnou skupinou ako širšou odbornou platformou realizácie úlohy. Keďže sa pri spracovaní východiskového materiálu ukázalo, že funkčné nastavenie udržateľného financovania služieb podporovaného zamestnávania má širšie súvislosti prekračujúce možnosti projektových riešení v rámci aktuálneho programového obdobia (2014-2020), text je rozšírený o náčrt možných systémových riešení financovania služieb podporovaného zamestnávania v SR. Primárne sa však zameriava na spracovanie podkladov pre aktuálnu projektovú činnosť MPSVR SR.

Východiskový materiál je štruktúrovaný **do štyroch častí**:

- a) Základné terminologické otázky a všeobecné východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti
- b) Inšpirácie financovania neštátnych poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania zo zahraničia
- c) Domáce inšpirácie financovania neštátnych služieb zamestnanosti
- d) Závěry a odporúčania pre účely prípravy národného projektu

1 Základné terminologické otázky a všeobecné východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti

V tejto časti vymedzíme základné pojmy, na ktorých materiál stavia, osobitne pojem neštátne služby zamestnanosti, podporované zamestnávanie a agentúra podporovaného zamestnávania. Rovnako načrtneme východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti z hľadiska spôsobov, ktorými je možné uhrádzať odmenu za služby ich poskytovateľom.

1.1 Vymedzenie základných pojmov

Neštátne služby zamestnanosti

Platný zákon v ustanovení § 11 vymedzuje služby zamestnanosti nielen z hľadiska toho, na čo sú určené, ale aj toho, kto ich poskytuje. Služby zamestnanosti poskytujú:

- a) Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrad práce, sociálnych vecí a rodiny,
- b) právnická osoba a fyzická osoba, ktoré vykonávajú sprostredkovanie zamestnania, poskytujú odborné poradenské služby a uplatňujú aktívne opatrenia na trhu práce na základe uzatvorenej písomnej dohody s ústredím alebo na základe uzatvorenej písomnej dohody v rámci partnerstva,
- c) právnická osoba a fyzická osoba, ktoré vykonávajú sprostredkovanie zamestnania za úhradu,
- d) agentúra dočasného zamestnávania,
- e) agentúra podporovaného zamestnávania.

Aj keď zákon priamo neupravuje pojem „neštátne služby zamestnanosti“, v evidenčnej a aplikačnej praxi sa ako neštátne služby zamestnanosti označujú služby podľa písmen c) – e) ustanovenia § 11 zákona, teda aj služby agentúr podporovaného zamestnávania (ďalej len „APZ“).

Podporované zamestnávanie

V medzinárodnej odbornej spisbe sa od 80. rokov 20. storočia vymedzuje *podporované zamestnávanie* (ďalej len „PZ“) ako alternatíva k tradičnému chránenému zamestnávaniu (traditional sheltered approach) a k zamestnávaniu založenom na konkurenčnom princípe (competitive employment approach). PZ je zamerané na uspokojovanie špecifických potrieb jednotlivcov s ťažkým zdravotným postihnutím a je založené na rozdielnych princípoch a východiskách ako chránený model a model založený na konkurencii.

„**Model podporovaného zamestnávania** vychádza z toho, že všetci jednotlivci, bez ohľadu na povahu a rozsah ich zdravotného postihnutia, by mali mať príležitosť a podporu pracovať v komunite. Neexistujú dopredu dané zručnosti potrebné k úspešnej práci v komunite. Preto úlohou nie je identifikovať a umiestniť ľudí 'pripravených pre prácu', ako skôr priniesť a adaptovať zmysluplnú prácu do komunity a poskytovať ľuďom tréning a podporu na pracovnom mieste“. (Lutfiyya, Rogan a Shoultz, 1988, s. 4)

Kľúčovými prvkami PZ sú:

- *integrácia* (integrácia osôb s ťažkým zdravotným postihnutím na trh práce),
- *platená práca* (jednotlivci by mali byť platení za svoju prácu na základe jej produktivity a kvality),
- *individualizované služby* (všetky aspekty PZ – hľadanie práce, harmonizácia práce a jednotlivca, poskytovanie tréningu a podpory - by mali byť nastavené na potreby a kapacity osoby so zdravotným postihnutím),
- *kontinuita podpory* (všetky aspekty podpory – preprava, finančný a časový manažment, advokácia, podpora komunikácie, úprava a reštrukturalizácia pracovného miesta, angažovanie kolegov/kolegyň do podpory – by mali byť poskytované tak dlho, ako je to pre konkrétnu osobu potrebné). (Lutfiyya, Rogan a Shoultz, 1988)

Na týchto východiskách a princípoch sa formovala aj prax PZ v domácich podmienkach. Záhorcová a kol. (2009, s. 4) vymedzujú „**PZ ako časovo ohraničenú službu určenú občanom so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaným občanom, ktorí hľadajú riadne zamestnanie na otvorenom trhu práce za rovnakých podmienok**“.

Princípmi PZ sú:

- flexibilná forma zamestnania (mala by byť tak flexibilná, ako je to len možné),
- pracovná zmluva,
- výplatný systém,
- individuálne riešenie pracovného času,
- príprava na zamestnanie, školenie a prax,
- poskytovateľ podpory, kvalita a množstvo podpory (podpory pre zamestnanca/zamestnankyňu, ako aj pre jeho/jej zamestnávateľa),
- individuálne riešenia trvania pracovnej zmluvy,
- sociálna integrácia v pracovnom pomere,
- šance na kariérny rozvoj,
- začlenenie uchádzača do plánovania procesu zamestnávania,
- prenositeľnosť PZ na akúkoľvek osobu s potrebou špeciálnej podpory v zamestnávaní.

Agentúra podporovaného zamestnávania

APZ sú, podľa Lutfiyya, Rogan a Shoultz (1988), jedným zo základných predpokladov naplnenia vízie PZ.

Zákon vymedzuje v ustanovení § 58 „**APZ ako právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá poskytuje služby občanom so zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaným občanom a zamestnávateľom zamerané na uľahčenie získania zamestnania alebo na udržanie zamestnania alebo na uľahčenie získania zamestnanca z radov občanov so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaných občanov**“. Takéto vymedzenie zákon stotožňuje so samotným pojmom „podporované zamestnávanie“. APZ vykonáva najmä tieto **činnosti**:

- a) poskytovanie odborného poradenstva zameraného na podporu a pomoc pri získaní a udržaní si pracovného miesta, poskytovanie pracovnoprávneho a finančného poradenstva pri riešení nárokov občanov so zdravotným postihnutím vyplývajúcich z ich zdravotného postihnutia a poskytovanie odborného poradenstva pri získaní a udržaní si pracovného miesta dlhodobo nezamestnaným občanom,
- b) zisťovanie schopností a odborných zručností občanov so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaných občanov vzhľadom na požiadavky trhu práce,
- c) vyhľadávanie vhodného zamestnania pre občana so zdravotným postihnutím a pre dlhodobo nezamestnaného občana a jeho sprostredkovanie,
- d) poskytovanie odborného poradenstva zamestnávateľovi pri získavaní zamestnancov, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím alebo dlhodobo nezamestnanými občanmi, a pri riešení problémov počas ich zamestnávania,
- e) vykonávanie výberu vhodného občana so zdravotným postihnutím alebo vhodného dlhodobo nezamestnaného občana na pracovné miesto na základe požiadaviek a nárokov zamestnávateľa,
- f) poskytovanie odborného poradenstva zamestnávateľovi pri úprave pracovného miesta a pracovných podmienok pri zamestnávaní konkrétneho občana so zdravotným postihnutím.

V rámci návrhu AP pristupujú Ondrušová, Kešelová a Repková, et al. (2017) k APZ ako k základnému nástroju podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím z dvoch aspektov podpory:

- a) podpory ich zamestnateľnosti (v rámci prípravy na prácu),
- b) podpory ich zamestnania (v rámci chráneného zamestnania i zamestnania na otvorenom trhu práce).

S ohľadom na primárny cieľ a účel návrhu AP sa očakáva, že osobitnú, aj keď nie výlučnú, úlohu budú zohrávať APZ práve pri príprave a realizácii prechodu osôb so zdravotným postihnutím z chráneného zamestnania k zamestnaniu na otvorenom trhu práce, rovnako

v rámci trvania ich zamestnania na otvorenom trhu práce, vždy s dôrazom na individualizované potreby podpory osôb so zdravotným postihnutím.

1.2 Východiská financovania neštátnych služieb zamestnanosti

Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti má v kontexte cieľov východiskového materiálu viacero **aspektov**, ktorým sa stručne venujeme v snahe podporiť hľadanie uskutočniteľných riešení financovania služieb podporovaného zamestnávania v SR. Prvým aspektom financovania neštátnych služieb zamestnanosti sú možné zdroje financovania, ako napr. národné, či dopytovo orientované projekty, ich kombinácia, ďalšie zdroje, čomu sa budeme podrobnejšie venovať na príkladoch vybraných krajín, ako aj doterajších skúseností v SR, v častiach 2 a 3 tohto materiálu. Druhým aspektom sú možné spôsoby uhrádzania odmeny poskytovateľom služieb, v tomto prípade najmä v kontexte snáh o zavedenie systémového financovania činnosti APZ. Tretím aspektom sú s ohľadom na zámer spracovania podkladov pre aktuálnu projektovú činnosť MPSVR SR možné typy platieb v nadväznosti na platné nariadenia EÚ.

Z hľadiska **spôsobov uhrádzania platieb** neštátnym poskytovateľom služieb zamestnanosti Finn, 2011; Struyven, 2004; In: Mýtina-Kureková, 2014) identifikovali nasledujúce tri základné spôsoby:

- *zmluva s neštátnym poskytovateľom založená na úhrade skutočných nákladov* v rámci stanoveného rozpočtu na daný rok (poskytovateľ preukáže vynaložené prostriedky, ktoré sú mu v rámci limitov rozpočtu na daný rok uhradené),
- *zmluva založená na paušálnej sume* (poskytovateľovi sa za daný rok vyplatí paušálna suma bez ohľadu na počet klientov, s ktorými pracoval alebo na skutočné vynaložené náklady. Výhodou tohto typu zmluvy môže byť pre poskytovateľa predvídateľnosť príjmov),
- *zmluva založená na výsledkoch* (pri tomto type zmluvy sa platba alebo jej časť uhrádza poskytovateľovi podľa výsledkov, t. j. podľa počtu nezamestnaných osôb, ktoré umiestnil na trhu práce. Zmluva môže zahŕňať aj ďalšie indikátory, ako napr. druh a počet poskytnutých intervencií pred umiestnením na trh práce. Tento spôsob využíva tzv. *jednotkové náklady za službu*, kedy sa za každého úspešne umiestneného klienta na trhu práce poskytovateľovi uhradí stanovená jednotková suma. Vyplatenie jednotkovej sumy pritom môže byť rozpracované aj podrobnejšie, napríklad formou jej rozdelenia do rôznych fáz: stanovená časť sumy sa vyplatí na začiatku práce s klientom, ďalšia pri jeho umiestnení na trh práce a posledná po určitom období, ak si počas neho klient zamestnanie udržal. Takýto systém sa uplatňuje napr. v Austrálii.

Z hľadiska **možných typov platieb v rámci ESF**, vrátane OP Ľudské zdroje, predstavuje zaujímavú možnosť poskytovania prostriedkov forma tzv. *zjednodušených nákladov*. Nejde pritom len o technickú podrobnosť. Pre účely tohto textu je zvlášť relevantné zmieniť sa o štandardnej stupnici jednotkových nákladov, a to vo vzťahu k jednotkovým cenám za

službu, a tiež vo vzťahu k spracovaniu podkladov pre projekt financovania činnosti APZ ako takých.

Všeobecne aktuálne platné Nariadenie EÚ 1304/2013 o Európskom sociálnom fonde (ďalej len „nariadenie“) rozlišuje tri typy zjednodušených nákladov, ktorými sú:

- a) paušálne financovanie,
- b) štandardná stupnica jednotkových nákladov, a
- c) jednorazové platby.

Zjednodušené náklady predstavujú postupy účtovania, ktoré nie sú predmetom auditu, t. j. prijímateľ prostriedkov z ESF nevykazuje spôsob použitia poskytnutej platby, ale to, či plnil podmienky pre poskytnutie prostriedkov na základe zjednodušeného financovania. Preto je pre prijímateľov prostriedkov z ESF hlavnou výhodou zjednodušených nákladov ich nižšia administratívna náročnosť.

Cieľom štandardných stupníc jednotkových nákladov je pokryť skutočné náklady služby na základe čo najpresnejšieho odhadu ich ceny (Európska komisia, 2014). Štandardné stupnice nákladov sa zvyčajne uplatňujú na ľahko identifikovateľné množstvá. Napríklad, ak je cieľom výzvy absolvovanie stanoveného počtu hodín pokročilej odbornej prípravy účastníkov projektu v oblasti IKT, môže vyhlasovateľ výzvy fixne stanoviť jednotnú cenu za hodinu odbornej prípravy rovnako pre všetkých žiadateľov, a to na základe prieskumu skutočných trhových cien odborného vzdelávania v IKT. Jednotkovým nákladom je v takom prípade náklad na jedného účastníka, t. j. suma určená ako súčin hodinovej sadzby a požadovaného počtu absolvovaných hodín odbornej prípravy. Iným príkladom je stanovenie ceny za jeden deň poskytovaného poradenstva na základe účtov poskytovateľa poradenských služieb z minulosti. Následne sa táto suma vynásobí požadovaným počtom dní poradenstva pre jedného účastníka poradenstva. Skutočne preplatené náklady potom závisia od počtu účastníkov, ktorí v celom rozsahu absolvovali poradenstvo (Európska komisia, 2014).

Analogicky to platí aj o počte účastníkov programu pomoci pri hľadaní zamestnania, ktorí si nájdu prácu a zotrávajú v nej počas vopred stanoveného obdobia. Vo výzve na DOP „Podpora vybraných skupín mladých ľudí na trh práce“ bola napríklad stanovená jednotková cena na 3100 € za každého účastníka projektu, ktorý sa umiestni na trhu práce a v zamestnaní zotrvá najmenej 4 mesiace. Ak však napríklad bolo zámerom projektu umiestniť na trh práce 20 účastníkov, ale úspešných bolo len 17, potom sa náklady uhrádzajú iba za 17 úspešných účastníkov. Vo vzťahu k jednotkovým cenám za službu tak štandardná stupnica jednotkových nákladov predstavuje odlišnosť v tom, že nie je možné poskytnúť časť odmeny pri splnení čiastkového cieľa (napr. podiel jednotkovej sumy už pri umiestnení účastníka na trh práce). Práca s účastníkmi, ktorí nesplnia podmienku počtu mesiacov udržania zamestnania, nemôže byť pri tomto spôsobe financovania refundovaná, a to ani vtedy, ak ide o zraniteľné skupiny a miera neúspešnosti môže byť vysoká.

Vo vzťahu k financovaniu APZ by využitie štandardnej stupnice jednotkových nákladov znamenalo potrebu spracovania návrhu jednotkovej ceny už v rámci prípravy podkladovej štúdie, pri čom by bolo možné hľadať inšpiráciu napr. v rámci vyššie zmienenej výzvy na DOP.

2 Inšpirácie financovania neštátnych poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania zo zahraničia

V nasledujúcej časti sa zameriame na financovanie neštátnych služieb podporovaného zamestnávania v troch vybraných krajinách, ktorými sú Spojené kráľovstvo, Česká republika a Rakúsko. Uvedené krajiny boli vybrané zámerne – Spojené kráľovstvo na základe skúseností s programom podpory zamestnávania osôb so ZP financovaným zo zdrojov ESF pod názvom Work Choice; Česká republika ako prirodzený referenčný rámec voči SR vzhľadom na podobné politické a spoločenské súvislosti; Rakúsko z dôvodu blízkej spolupráce tamojších poskytovateľov pri vzniku agentúr podporovaného zamestnávania v SR. Aj keď by sa dalo namietat, že tento výber nepokrýva všetky zaujímavé riešenia v danej oblasti v Európe, nepochybne môže ponúknuť inšpirácie pre ďalšie uvažovanie o financovaní APZ v SR. Zároveň poznamenávame, že dostupné zdroje o aktuálnej situácii vo vybraných krajinách sa týkajú skôr aspektu obsahového vymedzenia služieb podporovaného zamestnávania a zdrojov ich financovania, než získania predstáv o konkrétne uplatňovaných spôsoboch financovania.

2.1 Spojené kráľovstvo

V Spojenom kráľovstve (ďalej len „UK“) sa podpora zamestnávania a zvyšovania zamestnateľnosti OZP realizuje systémovo prostredníctvom služieb zamestnanosti. OZP pomáha pri hľadaní práce, ale aj pri získavaní nových zručností miestne Jobcentrum. Tiež poskytujú informácie o možnostiach zamestnania u zamestnávateľov „ústretových k zdravotnému postihnutiu“ (disability-friendly employers), ktorí bývajú označení symbolom „disability confident“.²⁵

Pracovní/á poradca/kyňa v Jobcentre môže tiež odporučiť OZP k pracovnému psychológovi alebo sám/sama vypracovať plán pre zamestnanie, ktorý obsahuje:

- zručnosti a skúsenosti klienta/ky, a
- zamestnania, o ktoré má klient/ka záujem.

Rovnako môže pracovní/á poradca/kyňa odporučiť programy alebo príspevky, ktoré pomáhajú OZP k návratu do práce. Ide predovšetkým o programy:

- Access to Work,
- Work Choice,
- Specialist Employability Support.

Posledný menovaný program, *Specialist employment support*, ponúka intenzívnu pomoc a podporu pre OZP pri jej vstupe alebo návrate do práce. OZP sa o túto podporu môže uchádzať, keď iné programy a schémy zamestnanosti (napr. Access to Work) nie sú pre ňu vhodné. Žiadateľ/ka musí spĺňať nasledovné podmienky:

---

²⁵ Jobcentre tiež poskytuje informácie o zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím aj zamestnávateľom a rovnako zvyšuje ich povedomie o problematike zdravotného postihnutia.

- mať zdravotné postihnutie alebo zdravotný stav ovplyvňujúci prácu, ktorú môže vykonávať,
- byť nezamestnaný,
- byť vo veku po ukončení školskej dochádzky ale nebyť vo veku nároku na starobný dôchodok,
- mať trvalý alebo dočasný pobyt v UK.

Žiadosť sa podáva prostredníctvom miestnej pobočky Jobcentre Plus. Následne je vyhodnotená a poskytovateľ oznámi začiatok podpory a dĺžku jej poskytovania. Žiadateľ si môže vybrať organizáciu, ktorá mu bude podporu poskytovať. Medzi hlavné organizácie patrí:

- Miestna pobočka Jobcentre Plus
- Shaw Trust
- Kennedy Scott
- Royal National College for the Blind
- Doncaster Deaf Trust
- Remploy.

Box 1: Príklad financovania programov na podporu zamestnávania (Remploy)

Väčšina finančných zdrojov na programy podpory zamestnávania organizácie Remploy pochádza z financovania vládou na celonárodnej a miestnej úrovni (vláda Spojeného kráľovstva prostredníctvom Ministerstva práce a dôchodkov, vláda Škótska, vláda Walesu, miestna samospráva). Menší počet tvoria programy financované zamestnávateľmi, najmä iniciatívy zamerané na získavanie pracovných skúseností.

Niektoré programy sú financované cez ESF, ide však len o menšiu časť. Väčšina účastníkov programov zamestnanosti poskytovaných organizáciou Remploy prichádza z Jobcentre Plus, t. j. vládnej organizácie s celoštátnou pôsobnosťou, financovanej zo štátneho rozpočtu, ktorá má podobné zameranie ako na Slovensku úrady práce.

Jobcentre Plus úzko spolupracuje s poskytovateľmi ďalších služieb, pre klientov je „bránou“ pri vstupe do špecializovaných služieb, keď odporúča klientov externým poskytovateľom, pokiaľ klient/ka z dôvodu zdravotného postihnutia alebo iných problémov ako napríklad problém s bývaním, závislosti, atď. potrebuje špecializované služby. Tie zabezpečujú neštátni poskytovatelia napríklad prostredníctvom programu Work and Health Programme alebo Work Choice, ktoré sú financované vládou na celonárodnej úrovni.

Pri týchto programoch je vopred nastavený orientačný počet účastníkov, takže počet tých, ktorým môže byť služba poskytnutá, je limitovaný, aby sa neprekročil rozpočet programu. Väčšina programov organizácie Remploy je tak financovaná na základe výsledku, ktorým je nájdenie si práce klienta a zotrvanie v nej po určitý čas.

Vybrané benefity a finančná pomoc pre osoby so zdravotným postihnutím

Popri vyššie uvedených programoch v rámci viacerých benefitov a finančnej pomoci v UK existuje pre OZP *podporný príspevok pre zamestnanie* (Employment and Support Allowance – ESA), ktorý môže mať tri formy:

- „*Nový príspevok*“ – ak má OZP nárok na Universal Credit²⁶,
- *Odvodový príspevok* (contributory ESA) – OZP ho dostane, ak platila dostatok odvodov do systému Národného poistenia (National Insurance contributions),
- *Príspevok ESA na podporu príjmu* (income-related ESA) – zvyčajne ho poberá buď samostatne alebo popri odvodovom ESA, ak má nízky príjem a nemá zaplatených dostatok odvodov v systéme národného poistenia.

O príspevok ESA si môže OZP zažiadať bez ohľadu na ekonomický status (zamestnaný u zamestnávateľa, samozamestnaný, nezamestnaný). Pri žiadosti o ESA je potrebné mať hodnotenie pracovných schopností (Work Capability Assessment), ktoré ukazuje, do akej miery choroba alebo zdravotné postihnutie ovplyvňuje schopnosť pracovať. Na základe tohto hodnotenia je potom žiadateľ zaradený do jednej z dvoch skupín:

- *skupina aktivizovaná pre prácu* - v nej prebiehajú pravidelné rozhovory s poradcom (napr. stanovovanie cieľov, zdokonaľovanie zručností). Pri absencii účasti na stretnutí s poradcom alebo na aktivitách súvisiacich s prípravou na prácu môže byť prídavok ESA znížený, a to aj po dobu až ďalších 4 týždňov, odkedy OZP znovu začala absolvovať stretnutia,
- *podporná skupina* – bez potreby rozhovorov, účasť je dobrovoľná. OZP je zvyčajne zaradená do tejto skupiny, ak choroba alebo zdravotné postihnutie výrazne obmedzuje jej možnosti pracovať.

Dĺžka poberania nového typu príspevku ESA a odvodového príspevku je 365 dní, ak je OZP zaradená do skupiny aktivizujúcej pre prácu. Po uplynutí 12 týždňov od skončenia poberania týchto typov príspevkov ESA môže OZP o ne znovu požiadať. Nárok na ne má, ak:

- platila odvody do systému národného poistenia po dobu posledných 2 daňových rokov (tax years), ktoré predchádzali daňovému roku, v ktorom si žiadosť podáva, alebo
- zhorší sa zdravotný stav a je zaradená do podpornej skupiny.

Časovo neobmedzené je poberanie príspevku ESA, ak je OZP zaradená do podpornej skupiny, alebo dostáva príspevok ESA ako podporu k príjmu (income-related ESA).

---

²⁶ Universal Credit má nahradiť prídavok ESA na podporu príjmu (Income-related Employment and Support Allowance), dávku v nezamestnanosti založenú na príjme (Income-based Jobseeker's Allowance), podporu príjmu (Income Support), príspevok na bývanie (Housing Benefit), odpočet z dane na dieťa (Child Tax Credit), odpočet z dane na pracujúceho (Working Tax Credit). Vyplácaný má byť jeden alebo 2x mesačne. Dostupné na: <https://www.jobcentrerearne.com/universal-credit/>

2.2 Česká republika

V Českej republike je podpora a zvyšovanie zamestnateľnosti OZP z legislatívneho hľadiska pevnou súčasťou služieb zamestnanosti prostredníctvom pracovnej rehabilitácie. V aplikačnej praxi sú však služby podporovaného zamestnávania v značnej miere financované prostredníctvom sociálnej rehabilitácie, upravenej v zákone o sociálnych službách. Okrem toho tiež existujú rôzne ESF projektové iniciatívy, ktoré sa vo väčšej či menšej miere zameriavajú aj na podporu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím.

Pracovná rehabilitácia

Pracovná rehabilitácia sa realizuje na základe Zákona č. 435/2004 Sb. o zamestnanosti v platnom znení a Vyhláškou č. 518/2004 Sb., ktorou sa provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zamestnanosti v platnom znení. Podľa § 69 zákona OZP majú právo na pracovnú rehabilitáciu. Pracovná rehabilitácia je vymedzená ako „súvislá činnosť zameraná na získanie a udržanie vhodného zamestnania osoby so zdravotným postihnutím“.

Pracovná rehabilitácia v ČR zahŕňa:

- poradenskú činnosť zameranú na voľbu povolania, voľbu zamestnania alebo inej zárobkovej činnosti;
- teoretickú a praktickú prípravu pre zamestnanie alebo inú zárobkovú činnosť;
- sprostredkovanie, udržanie a zmenu zamestnania alebo zmenu povolania; a
- vytváranie vhodných podmienok pre výkon zamestnania alebo inej zárobkovej činnosti.

Teoretická a praktická príprava ďalej zahŕňa:

- prípravu na budúce povolanie,
- prípravu k práci – cielená činnosť smerujúca k zapracovaniu OZP na vhodné pracovné miesto a k získaniu znalostí, zručností a návykov potrebných pre výkon zamestnania alebo inej zárobkovej činnosti. Príprava trvá najdlhšie 24 mesiacov,
- špecializované rekvalifikačné kurzy.

Súčasťou pracovnej rehabilitácie je *individuálny plán pracovnej rehabilitácie*, ktorý krajská pobočka Úradu práce zostaví v spolupráci s OZP.

Príprava k práci a rekvalifikácia sa uskutočňuje na základe *dohody*, ktorú uzavrie úrad práce s účastníkom/čkou pracovnej rehabilitácie, pričom môže prebiehať:

- a) na pracoviskách zamestnávateľa OZP;
- b) na pracovných miestach pre OZP; alebo
- c) vo vzdelávacích zariadeniach štátu, územných samosprávnych celkov, cirkví a náboženských spoločností, občianskych združení a ďalších fyzických a právnických osôb.

Pracovnú rehabilitáciu zabezpečujú krajské pobočky Úradu práce príslušné podľa bydliska OZP v spolupráci so strediskami pracovnej rehabilitácie. Krajské pobočky tiež môžu na základe písomnej dohody poveriť zabezpečením pracovnej rehabilitácie inú právnickú alebo fyzickú osobu (napr. agentúru podporovaného zamestnávania).

Z hľadiska financovania pracovnej rehabilitácie hradia krajské pobočky jednak náklady účastníkovi, ako aj náklady poskytovateľovi. U účastníka/čky pracovnej rehabilitácie ide v zmysle Vyhlášky 518/2004 o:

- preukázané cestovné výdavky spojené s prepravou z miesta bydliska do miesta konania pracovnej rehabilitácie a naspäť,
- preukázané výdavky na ubytovanie v mieste konania pracovnej rehabilitácie, ak sa koná mimo obec bydliska (max. do výšky 1 000 Kč/deň),
- stravné v dňoch účasti na pracovnej rehabilitácii, ak sa koná mimo obce bydliska (výška podľa Zákonníka práce č. 262/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů),
- poistenie pre prípad škody spôsobenej účastníkom pracovnej rehabilitácie v rámci pracovnej rehabilitácie, príp. ďalšie poistenie spojené s pracovnou rehabilitáciou v zahraničí.

Počas účasti v príprave k práci a rekvalifikácii takisto prináleží účastníkovi/čke pracovnej rehabilitácie *podpora pri rekvalifikácii*, pokiaľ nepoberá dávky z nemocenského poistenia, starobný dôchodok, mzdu alebo náhradu mzdy (platu).

U poskytovateľov pracovnej rehabilitácie sa úhrada nákladov riadi Vyhláškou 518/2004 Sb. Za náklady poskytovateľa povereného zabezpečením pracovnej rehabilitácie sa považujú:

- priame náklady vynaložené na pracovnú rehabilitáciu (materiál, mzdy a odmeny zamestnancov, ostatné priame náklady),
- režijné náklady vynaložené na pracovnú rehabilitáciu,
- náklady na časť pracovnej rehabilitácie, ktorú pre poskytovateľa zabezpečuje iné odborné alebo vzdelávacie zariadenie,
- náklady spojené s vykonávaním pracovnej rehabilitácie, pokiaľ nie sú zahrnuté v predchádzajúcich troch bodoch²⁷.

Box 2: Pracovná rehabilitácia v aplikačnej praxi (príklad APZ Rytmus)

Napriek ukotveniu v legislatíve služieb zamestnanosti, sa v aplikačnej praxi pracovná rehabilitácia využíva zriedkavo. Agentúra podporovaného zamestnávania Rytmus realizuje jednu až dve pracovné rehabilitácie ročne. Pracovná rehabilitácia je administratívne náročný, komplikovane nastavený proces. Kým sa s jej realizáciou začne, „prejde aj trištvrte roka“. Za uvedený čas už osoba so zdravotným postihnutím pracuje s pomocou iných programov poskytovaných agentúrou podporovaného zamestnávania.

Zdroj: Pavla Baxová, riaditeľka, Rytmus, telefonický rozhovor, 16.3.2018

²⁷ Náklady na výbavu účastníkov pracovnej rehabilitácie, ktorú k pracovnej rehabilitácii potrebujú, max. do výšky 2 000 Kč na jedného účastníka, náklady na osobné ochranné pracovné prostriedky, čistiace a dezinfekčné prostriedky, ochranné nápoje pre účastníkov pracovnej rehabilitácie, poistenie zodpovednosti za škodu na zdraví účastníka počas pracovnej rehabilitácie, náklady spojené s činnosťou inej fyzickej osoby, ak pri pracovnej rehabilitácii je nevyhnutná pomoc inej osoby účastníkovi pracovnej rehabilitácie.

Sociálna rehabilitácia ako zdroj financovania podporovaného zamestnávania

Podporované zamestnávanie je v ČR považované za metódu sociálnej rehabilitácie²⁸ a financované podľa zákona o sociálnych službách²⁹, aj keď tento zákon podporované zamestnávanie ako súčasť sociálnej rehabilitácie priamo nedefinuje. Agentúry podporovaného zamestnávania uvedené nastavenie nepovažujú za ideálne, pričom sa snažia podporované zamestnávanie zaradiť do zákona o zamestnanosti ako jedno z opatrení trhu práce.

Dotácie na sociálnu rehabilitáciu poskytuje Ministerstvo práce a sociálnych vecí, kraje a Európsky sociálny fond. V prípade financovania prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu napríklad v APZ Spolu Olomouc sa využíva refundácia na základe splnených indikátorov. Pri splnení indikátorov na 90% získajú 100% refundácie, pri naplnení indikátorov na menej ako 90% sa výška refundácie kráti.³⁰

Príklad projektového financovania podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom ESF

Príkladom podpory financovania služieb podporovaného zamestnávania v ČR prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov je výzva Ministerstva práce a sociálnych vecí ČR zo dňa 27.9.2017 na predkladanie žiadosti o podporu s názvom **Podpora zamestnanosti cieľových skupín znevýhodnených na trhu práce**, v rámci ktorej sú jednou z cieľových skupín aj OZP. Oprávnenými žiadateľmi sú, okrem iných, vzdelávacie a poradenské inštitúcie, vrátane škôl³¹.

2.3 Rakúsko

V Rakúsku sú ciele, ako aj opatrenia v oblasti začleňovania osôb so ZP na trh práce definované v národnom dokumente, ktorým je Program špecifickej politiky trhu práce pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2014-2017 (Bundesweites arbeitsmarktpolitisches Behindertenprogramm - BABE). Kľúčovým pojmom tohto programu je pracovná integrácia (berufliche Integration). Na dosahovanie pracovnej integrácie sú v programe určené štyri typy podporných opatrení:

²⁸ Sociální rehabilitace - podporované zaměstnávání. Spolu Olomouc. [online]. Dostupné na:

<http://www.spoluolomouc.cz/poskytovane-sluzby/socialni-rehabilitace-podporovane-zamestnavani>

²⁹ Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. [online]. Dostupné na: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#cast3-hlava2>

³⁰ Informácia poskytnutá v telefonickom rozhovore s Ing. arch. Zdeňkou Pospíšilovou, riaditeľkou SPOLU Olomouc, 16.3.2018.

³¹ Podporované majú byť nasledovné **aktivity**: poradenské a informačné činnosti a programy v oblasti zamestnávania; motivačné aktivity; rekvalifikácie; rozvoj základných kompetencií za účelom ľahšieho uplatnenia na trhu práce; podpora aktivít k získaniu pracovných návykov a skúseností; sprostredkovanie zamestnania, podpora umiestnenia na voľné pracovné miesta a podpora vytvárania nových pracovných miest; podpora flexibilných foriem zamestnania.

- Individuálne opatrenia (ide o príspevky pre osoby so ZP na adaptáciu a vybavenie pracovného miesta asistenčnými technológiami a inú technickú pomoc, resp. podporu mobility osôb so ZP na pracovnom trhu),
- projektové opatrenia (z väčšej časti obsiahnuté v strešnom programe NEBA, okrem toho ďalšie opatrenia zamerané na kvalifikáciu a zamestnanie),
- opatrenia pracovnej rehabilitácie (v rámci programu Fit2work),
- integračné podniky (chránené dielne, ktorých úlohou je podľa programu BABE príprava osôb so ZP na prácu).
- Opatrenia programu sú financované viaczdrojovo - z federálneho rozpočtu, ESF, ako aj Vyrovnávacieho fondu za neplnenie povinného podielu zamestnávania osôb so ZP (Ausgleichstaxfond)³². Je zrejmé, že ani jeden z uvedených typov opatrení v sebe výslovne nenesie označenie „podporované zamestnávanie“. Metódy podporovaného zamestnávania sa však jednoznačne uplatňujú v projektových opatreniach a opatreniach pracovnej rehabilitácie. Z tohto dôvodu sa v nasledujúcom texte budeme venovať uvedeným dvom typom opatrení. Zároveň podotýkame, že výraz „opatrenie“ v tomto kontexte nutne neodkazuje na aktívne opatrenia trhu práce. Niektoré z opatrení by v kontexte slovenských reálií bolo možné skôr označiť ako sociálne služby, iné sú financované z prostriedkov sociálneho poistenia. Dôležitým prvkom rakúskeho modelu je tak cieľené vytváranie synergii pre podporu zamestnávania osôb so ZP a tomu zodpovedajúce nastavenie jasných pravidiel financovania.

Charakteristika a spôsob realizácie projektových opatrení

V rámci projektových opatrení na podporu zamestnávania OZP má osobitné postavenie strešný program pod názvom Sieť pracovnej asistencie (das Netzwerk berufliche Assistenz - NEBA). Konkrétne sa v rámci NEBA realizuje päť opatrení, ktorými sú: koučing mladých (Jugendcoaching), asistencia pri odbornom vzdelávaní (Berufsausbildungsassistenz), škola produkcie (Produktionsschule), job-coaching a pracovná asistencia (Arbeitsassistenz).

Opatrenie Jugendcoaching sa prvýkrát testovalo v r. 2012 vo Viedni a ďalších dvoch mestách. Jeho cieľom je predchádzať predčasnému ukončeniu vzdelávania mladých ľudí so ZP (pred absolvovaním stredoškolského vzdelania). Opatrenie sa tak realizuje v spolupráci s učiteľmi v 9. ročníku, ktorí identifikujú žiakov potenciálne ohrozených predčasným ukončením vzdelávania. Každému z účastníkov opatrenia je následne pridelený mentor, ktorý ho bude sprevádzať počas celého programu. Program má 3 moduly: úvodné stretnutia so žiakom a jeho blízkymi (príbuzní, učitelia...), príprava plánu zameraného na zotrvanie žiaka vo vzdelávaní (môže napr. zahŕňať doučovanie, sťaž u zamestnávateľa), plnenie plánu. Toto opatrenie priamo nadväzuje na program Clearing, ktorý bol v Rakúsku realizovaný do roku

³² Napr. v r. 2011 bolo na podporu zamestnávania OZP z prostriedkov Kompenzačného daňového fondu vyčlenených 72,4 mil. EUR, zo štátneho rozpočtu 67,5 mil. EUR a z prostriedkov ESF 9,2 mil. EUR (Ondrušová, 2013).

2011. Podľa registra poskytovateľov opatrení NEBA³³ je v roku 2018 v Rakúsku 35 poskytovateľov opatrenia Jugendcoaching.

Asistencia pri odbornom vzdelávaní je určená pre OZP, ktorí by sa bez podpory nedokázali pripraviť na vstup na trh práce získaním štandardného osvedčenia o ukončení odborného vzdelávania. Vďaka tomuto opatreniu sa im predlžuje čas vzdelávania o 1 až 2 roky, pričom kvalifikáciu získavajú aj na pracovisku za prítomnosti asistenta. Ide o vyrovnávacie opatrenie, ktorého cieľom je podpora vstupu mladých ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím na trh práce.

Pre mladých ľudí so ZP, ako aj mladých ľudí so špecifickými vzdelávacími potrebami vrátane sociálnych alebo emocionálnych porúch, ktorí sú už po ukončení povinnej školskej dochádzky, ale nemajú ukončené stredoškolské vzdelávanie, je určené opatrenie Produktionsschule, rovnako s cieľom podporiť ich zotrvanie vo vzdelávaní. V Rakúsku v súčasnosti pôsobí ca 40 takýchto škôl (Nagl, Jandl-Gartner, 2017, s. 163). Tieto školy majú nasledujúce komponenty: tréningové moduly zamerané na aktivizáciu, zorientovanie sa na trhu práce, výber odborného vzdelávania; coaching (mentori sprevádzajú mladých aj na praxi / stážach v podnikoch), zvyšovanie kompetencií potrebných pre absolvovanie ďalšieho vzdelávania, napr. v oblasti nových médií, športové aktivity – aby sa pre účastníkov programu zvýšila jeho atraktivita, a aby mali možnosť zažiť úspech. Priemerná dĺžka účasti v programe je 10 mesiacov.

Cieľom ďalšieho z opatrení, Job coaching, je podporiť získanie, ako aj udržanie zamestnania osoby so ZP. Cieľovou skupinou sú často aj absolventi Produktionsschule, pre ktorých je job-coaching ďalším možným pokračovaním sprevádzania pri vstupe na trh práce. Podmienkou zaradenia na opatrenie je stupeň zdravotného postihnutia najmenej 50 %. Priemerná dĺžka trvania pre jedného účastníka je spravidla 6 mesiacov. V roku 2016 bolo v Rakúsku 20 poskytovateľov opatrenia job-coaching. Opatrenia sa v danom roku zúčastnilo 1208 osôb so ZP („Jahresbericht“, 2017).

Pracovná asistencia ako ďalšie z opatrení NEBA sa zameriava na uľahčenie pracovnej integrácie (nielen mladých) osôb so ZP prostredníctvom poradenstva a sprevádzania. Pracovná asistencia je rovnako k dispozícii zamestnávateľom, ktorí majú záujem zamestnať osobu so ZP, napr. pri vyhľadávaní potenciálnych záujemcov. Jednej osobe sa spravidla poskytuje počas jedného roka. V roku 2015 využilo pracovnú asistenciu 12 338 osôb a vynaložené prostriedky predstavovali viac ako 24 mil. eur (Nagl, Jandl-Gartner, 2017).

Okrem NEBA patrí k projektovým opatreniam osobná asistencia na pracovisku (Persönliche Assistenz am Arbeitsplatz): asistenti poskytujú podporu pri vykonávaní pracovných činností. Poskytuje sa vtedy, ak nie je možné zabezpečiť vykonanie týchto činností s využitím

---

³³ Dostupný na: <www.neba.at/jugendcoaching/anbieterinnen>

asistenčných technológií. Trvanie asistencie je časovo neobmedzené. Ďalej sú to kvalifikačné projekty a projekty zamestnávania (tie sa týkajú poskytovania paušálneho príspevku pre účastníkov, ako aj pre zamestnávateľov a sú časovo obmedzené).

Ako sme už naznačili, projektové opatrenia môžu byť realizované rôznymi neštátnymi poskytovateľmi. Každá organizácia, ktorá má záujem poskytovať služby pre OZP v rámci niektorého z uvedených opatrení (napr. ponúkať Jugendcoaching, alebo kombináciu viacerých opatrení), musí za týmto účelom predložiť na predpísanom formulári projektový zámer (odtiaľ je odvodené označenie „projektové opatrenia“). Podľa Príručky k spracovaniu projektu („Handbuch“, 2014) sa projektový zámer skladá z viacerých častí. Prvou sú informácie o organizácii (organizačná štruktúra, doterajšie skúsenosti...). Ďalej nasleduje obsahová časť, ktorá sa týka cieľov projektu, cieľovej skupiny, plánovaných aktivít, predpokladaných výsledkov. Obsahová časť by mala nadväzovať na ciele regionálneho programu politiky trhu práce pre osoby so zdravotným postihnutím (ktorý vypracúva každá spolková krajina). Tretia časť sa vzťahuje k politike trhu práce a zahŕňa analýzu potrieb, či plán projektu na zabezpečenie rodovej rovnosti. Posledná, finančná časť sa zameriava na odhad nákladov projektu a ich odôvodnenie. Projektový zámer sa predkladá Spolkovému sociálnemu úradu v príslušnej spolkovej krajine (Landesstelle - Bundessozialamt). Celá príprava projektu do momentu schvaľovania podľa príručky môže trvať maximálne 6 mesiacov. O schválení projektu rozhoduje komisia vymenovaná vedením daného úradu. V prípade schválenia projektového zámeru úrad a poskytovateľ uzatvárajú rámcovú zmluvu o projekte, spravidla najviac na obdobie troch rokov. V samostatných dodatkoch na každý rok sa bližšie upravuje výška poskytnutých prostriedkov na projekt v danom roku („Handbuch“, 2014).

Celkovo sa v roku 2016 v rámci programu NEBA realizovalo viac ako 170 projektov, do ktorých bolo zapojených viac ako 71 tisíc osôb so ZP. Tieto boli podporené sumou 98 mil. eur, a to aj z prostriedkov ESF („Jahresbericht“, 2017).

Významné postavenie medzi poskytovateľmi má napr. Centrum pracovnej rehabilitácie a vzdelávania BBRZ (Berufliches Bildungs- und Rehabilitationszentrum), ktoré pomáha pri návrate do zamestnania osobám po úraze a chorobe a s tým cieľom realizuje nielen projektové, ale aj ďalšie opatrenia. Centrum vzniklo v roku 1975 v Linzi a pozostáva zo štyroch organizačných zložiek, ktoré sa líšia svojou regionálnou pôsobnosťou, či zameraním na cieľové skupiny podľa druhu zdravotného postihnutia³⁴. Ide o jednu z organizácií, s ktorou tiež prebieha spolupráca s APZ na Slovensku³⁵. Združením poskytovateľov služieb podporovaného zamestnávania v Rakúsku s celonárodnou pôsobnosťou je Strešná organizácia poskytovateľov pracovnej integrácie dabei-austria (Dachverband berufliche Integration Austria). Organizácia vznikla v roku 2006 transformáciou strešnej organizácie

³⁴ Zdroj: <<http://www.bbrz-gruppe.at/en/about-us/>>

³⁵ O čom svedčí napr. prezentácia zástupkyne BBRZ na odbornom seminári v rámci Radničkiných trhov 2017. Bližšie informácie o Radničkiných trhoch 2017 sú dostupné na: <<http://www.inkluzia.sk/index.php?lang=sk&fontsize=12&menuid=65&submenuid=240>>

projektov podporovaného zamestnávania, ktorá bola založená v roku 2002³⁶. V súčasnosti združuje 90 poskytovateľov so 190 projektami pracovnej integrácie.

Opatrenia pracovnej rehabilitácie

Opatrenia pracovnej rehabilitácie sa týkajú najmä osôb, ktoré vykonávali pracovnú činnosť, takže tiež hradili poistné do fondov poistenia a u ktorých nastala zmena zdravotného stavu, ktorá môže viesť k invalidite. Cieľom opatrení pracovnej rehabilitácie je rozvoj, udržanie, nácvik nových zručností, potrebných pre pracovné a spoločenské uplatnenie, a tým aj podporu ekonomickej sebestačnosti. V roku 2015 bolo za účelom pracovnej rehabilitácie posúdených 7500 osôb (Nagl, Jandl-Gartner, 2016).

Opatrenia pracovnej rehabilitácie sa vykonávajú v rámci programu Fit2work rôznymi poskytovateľmi, ako napr. už zmieneným rehabilitačným centrom BBRZ. Patrí k nim najmä zhodnotenie zdravotného stavu danej osoby a vypracovanie akčného plánu (Gesundheitsstraße und „Perspektivenplan“). Hodnotenie sa vykonáva v spolupráci s príslušnou pobočkou zdravotnej poisťovne. Akčný plán je každoročne spracovaný pre viac ako 3000 osôb.

Ďalším z opatrení, ktoré môžu vyplynúť z akčného plánu osoby, je rekvalifikácia, vrátane finančného príspevku pre účastníka rekvalifikácie (Umschulungsgeld). Pričom rekvalifikáciu zabezpečuje úrad práce AMS (Nagl, Jandl-Gartner, 2016, s. 35). Osobe sa príspevok vypláca počas výberu a plánovania rehabilitácie úradom práce vo výške podpory v nezamestnanosti, pričom počas účasti na prvom z opatrení stanovených v rehabilitačnom pláne sa tento príspevok zvýši o 22%. Osoba však musí pri plánovaní aktívne spolupracovať. V prípade zhoršovania zdravotného stavu, ktorý neumožňuje pokračovať v pracovnej rehabilitácii, sa môže tento príspevok vyplácať až do prijatia nového rozhodnutia.

Celkovo tak možno zhrnúť, že v Rakúsku napomáha finančnej udržateľnosti neštátnych služieb zamestnanosti viaczdrojové financovanie, ktoré je systémovo rámcované pracovnou integráciou osôb so ZP v rôznych životných situáciách, ako napr. pri ukončovaní vzdelávania / prípravy na prácu, či po vzniku choroby z povolania osoby v produktívnom veku. Jednotliví poskytovatelia týchto služieb majú možnosť profilovať svoju ponuku kombináciou rôznych opatrení pre cieľové skupiny, na ktoré sa chcú zameriavať. Bližšie hodnotenie úspešnosti, silných a slabých stránok tohto modelu, ako aj modelov v UK a ČR, prekračuje ciele a možnosti tejto štúdie.

---

³⁶ Zdroj: <http://www.dabei-austria.at/mehr-ueber-uns-erfahren>

3 Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti v SR

Nasledujúca časť sa venuje doterajším skúsenostiam s financovaním podporovaného zamestnávania v SR v najširšom slova zmysle, ako východiska pre prípravu predmetného projektového zámeru v rámci OP Ľudské zdroje. Je členená do troch podkapitol. Cieľom prvej je stručne načrtnúť, v nadväznosti na predchádzajúcu časť, potenciál pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie ako jednej z ciest podpory zamestnávania OZP. Druhá podkapitola približuje doterajšie skúsenosti SR s projektovým financovaním APZ. V poslednej podkapitole sa už viac sústreďujeme na zadanie vyplývajúce z opatrenia č. 8 návrhu APOZP a predstavujeme tri príklady projektov zameraných na individualizované poradenstvo a podporu umiestnenia uchádzačov o zamestnanie na trhu práce, ktoré boli realizované v rámci súčasného Operačného programu Ľudské zdroje.

3.1 Potenciál pracovnej rehabilitácie a rekvalifikácie vo financovaní neštátnych služieb zamestnanosti

V legislatíve SR sa podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení pod **pracovnou rehabilitáciou** rozumie „*výcvik potrebný na získanie pracovnej schopnosti na výkon doterajšej činnosti poškodeného alebo inej vhodnej činnosti*³⁷ *poškodeného*³⁸.“ Pracovnú rehabilitáciu zabezpečuje Sociálna poisťovňa u zamestnávateľa, v zdravotníckom zariadení, alebo v inom odbornom zariadení na poskytovanie pracovnej rehabilitácie, a to najviac počas šiestich mesiacov. **Rekvalifikácia** je definovaná ako „*zmena doterajšej kvalifikácie poškodeného, ktorú treba zabezpečiť získaním nových znalostí a zručností, teoretickou alebo praktickou prípravou umožňujúcou jeho pracovné uplatnenie v inej vhodnej činnosti*“.

Tak pracovná rehabilitácia, ako aj rekvalifikácia sú financované z prostriedkov úrazového poistenia. Zároveň je ich poskytnutie možné len pre tie osoby, ktoré majú pokles pracovnej schopnosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, pričom je pokles pracovnej schopnosti predmetom posudzovania posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Pracovná rehabilitácia, ani rekvalifikácia sa tak v súčasnosti priamo nevzťahujú k OZP vymedzeným v zmysle zákona o sociálnom poistení.

Z uvedeného zároveň vyplýva, že súčasné nastavenie obidvoch schém obsahuje príliš vysoké vstupné požiadavky na to, aby mohlo aspoň v malej miere prispieť k udržaniu vymedzeného okruhu ľudí, ktorým sa môže poskytnúť, v pracovnom procese. Poškodená osoba totiž musí najskôr o pracovnú rehabilitáciu, resp. rekvalifikáciu písomne požiadať, následne byť posúdená ako oprávnená, nájsť si vhodného poskytovateľa, pričom ani orientačný zoznam poskytovateľov v súčasnosti nie je k dispozícii. Túto problematickú situáciu potvrdzuje aj skutočnosť, že podľa dostupných štatistických údajov v období od 1.1.2004 do súčasnosti

---

³⁷ Iná vhodná činnosť poškodeného je činnosť zamestnanca alebo činnosť fyzickej osoby spadajúcej do osobného rozsahu úrazového poistenia (pozri Osoby oprávnené v úrazovom poistení) zodpovedajúca zdravotnej spôsobilosti na prácu s prihliadnutím na jeho vek, pracovné schopnosti a kvalifikáciu.

³⁸ S pracovnou rehabilitáciou ako vecnou dávkou súvisí aj dávka peňažného charakteru – *rehabilitačné*, ktoré finančne zabezpečuje poškodeného počas absolvovania pracovnej rehabilitácie.

nebola poskytnutá žiadna pracovná rehabilitácia, ani dávka rehabilitačné. Takisto nebola poskytnutá rekvalifikácia, ani rekvalifikačné. Okrem toho bola za rok 2016 v Sociálnej poisťovni zaregistrovaná len jedna žiadosť o pracovnú rehabilitáciu³⁹. Pritom v tom istom roku Sociálna poisťovňa zaevidovala celkom 13 826 poistných udalostí, z toho 13 514 pracovných úrazov a 312 chorôb z povolania („Výročná správa“, 2017).

Napriek doterajšiemu vývoju by sa obidve schémy v budúcnosti mohli stať významnými nástrojmi podpory udržania špecifického, nie malého okruhu osôb v pracovnom procese, a to aj so zapojením APZ⁴⁰. Napomôcť by tomu mohlo povinné posúdenie každej poškodenej osoby, vytvorenie registra poskytovateľov pracovnej rehabilitácie, explicitné zaradenie APZ medzi poskytovateľov pracovnej rehabilitácie. Argumentom v prospech zváženia týchto návrhov môže byť aj skutočnosť, že príjmy fondu úrazového poistenia sú doteraz vyššie ako jeho výdavky („Výročná správa“, 2017).

Zároveň by takáto zmena mohla prispieť k napĺňaniu článku 26 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého signatárskou krajinou je aj SR. V spomenutom článku sa okrem iného zmluvné strany zavazujú prijať primerané a účinné opatrenia, aby osobám so ZP umožnili uplatniť profesijné schopnosti a na ten účel zriadia a budú podporovať komplexné rehabilitačné programy, najmä v oblasti zdravotníctva, zamestnanosti, vzdelávania a sociálnych služieb. V Záverečných odporúčaniach k východiskovej správe SR už Výbor OSN v tejto súvislosti vyjadril svoje znepokojenie nad nízkou kvalitou a dostupnosťou rehabilitácie zo strany štátu a odporučil Slovenskej republike zaručiť po konzultáciách s organizáciami osôb so ZP kvalitu a dostupnosť rehabilitačných služieb („Záverečné odporúčania“, 2016).

3.2 Doterajšie skúsenosti s projektovým financovaním agentúr podporovaného zamestnávania

Financovanie činnosti APZ na Slovensku možno rozdeliť do troch **etáp**. *Prvá etapa* trvala od roku 2001 do roku 2008 a bola charakteristická pomerne intenzívnou projektovou spoluprácou ústredia a úradov práce s APZ a rozvojom služieb podporovaného zamestnávania. *Druhá etapa* predstavujú roky 2009-2015, kedy spoločné projekty ústredia a úradov práce s APZ prakticky prestali existovať. O úrovni kontrahovania APZ za účelom umiestňovania UoZ so ZP zo strany úradov práce v danom období nie sú dostupné žiadne informácie. *Tretia etapa* sa pozvoľna začala v roku 2015 vzájomnou spoluprácou na tvorbe *Metodiky spolupráce verejných a neverejných služieb zamestnanosti*. V nasledujúcom texte jednotlivé etapy predstavíme podrobnejšie.

Prvá agentúra podporovaného zamestnávania na Slovensku vznikla v roku 1999 v Bratislave. V marci 2001 MPSVR SR uzavrelo zmluvu s Ministerstvom sociálneho zabezpečenia a generácií Rakúska na realizáciu twiningového projektu „*Podporovanie zamestnávania zdravotne postihnutých osôb (ZPO)*“. Projekt sa realizoval odborom PHARE a inej zahraničnej

³⁹ Zdroj: mailová komunikácia s Oddelením štatistických informácií Sociálnej poisťovne z 8.3.2018

⁴⁰ Nejde pritom o nový námet. Na potrebu intenzívnejšieho využívania pracovnej rehabilitácie poukázala napr. už Jansová (2006).

pomoci MPSVR SR a s rakúskou Komorou práce v Hornom Rakúsku. Zapojenými inštitúciami boli MPSVR SR, Národný úrad práce, Slovenská humanitná rada, agentúry podporovaného zamestnávania. Cieľom projektu bolo zlepšiť možnosti zamestnať OZP, najmä vytvorením podmienok pre ich ľahší prístup k uceleným informáciám (o možnostiach ich pracovného uplatnenia, príležitostiach na pracovnú rehabilitáciu, prípadne rekvalifikáciu a pod.), ale aj vytvorenia systému integrovaných služieb pre zamestnávateľov, ktorí prijímajú OZP do zamestnania.

V rokoch 2001 – 2002 sa v rámci projektov *Access Phare* a *Socrates Grundtvig* v spolupráci so zahraničnými partnermi školili manažmenty APZ, pracovníci úradov práce a pracovní asistenti agentúr. Bol spracovaný návrh profilu pracovného asistenta, návrh ďalšieho vzdelávania pracovníkov služieb podporovaného zamestnávania, ako aj základné princípy podporovaného zamestnávania. Tieto výstupy sa stali podkladom aj pre spracovanie ustanovení o APZ v zákone o službách zamestnanosti (Filipová, 2014). Zároveň v tomto období (od roku 2003) začali realizovať svoju odbornú činnosť, orientovanú na potreby OZP na trhu práce, aj tri Poradensko-informačné centrá pre OZP pri úradoch práce (v Žiline, Košiciach a Bratislave⁴¹). V roku 2005 vznikli ďalšie tri poradensko-informačné centrá v Prievidzi, Spišskej Novej Vsi a Rimavskej Sobote, ktoré realizovali svoju činnosť prostredníctvom externých dodávateľských služieb (Jansová, 2006).

V danom období patrili k projektom realizovaným špeciálne pre UoZ so ZP projekty s názvom *Rovnaké šance na trhu práce pre UoZ so ZP, Rovnaké šance na trhu práce pre rizikové skupiny, Cesta k zamestnaniu – poradensko-motivačný kurz pre občanov so ZP, Aktívne pri hľadaní zamestnania*. Osobitne významný bol projekt *Sociálno-psychologické výcviky pre OZP*, v rámci ktorého bolo zapojených 12 APZ, ktoré ako jediní externí dodávatelia mohli realizovať individuálne akčné plány s OZP (Jansová, 2006).

V roku 2004 tiež vznikla *Slovenská únia podporovaného zamestnávania* ako strešná organizácia agentúr podporovaného zamestnávania.

Spolupráca APZ, ÚPSVR, ako aj ďalších partnerov⁴² pokračovala aj v rokoch 2005-2008, v rámci projektu *Equal – Kvalita v podporovanom zamestnávaní*. K cieľom tohto projektu patrili rozvoj podporovaného zamestnávania pre OZP a dlhodobu nezamestnaných, rozvoj funkčnej siete APZ a ostatných služieb zamestnanosti, tvorba a implementácia štandardov kvality podporovaného zamestnávania, príprava a zavedenie programu akreditovaného vzdelávania v oblasti podporovaného zamestnávania („Kvalita“). Súčasťou projektu bol tiež prieskum o situácii v podporovanom zamestnávaní, ktorý sa uskutočnil v roku 2006. Prieskum, okrem iného, mapoval zdroje financovania APZ. Na celkových zdrojoch sa v roku 2002 a 2003 podieľali výrazne zdroje z ÚPSVR formou kontrahovania APZ na prácu s UoZ so ZP (v roku 2002 to bolo 93,6 %, v roku 2003 išlo o 98,5 %). Naproti tomu v rokoch 2004 a 2005 boli použité v prevažnej miere zdroje z „iných verejných zdrojov“ (v roku 2004 – 81,2 %, 2005 –

---

⁴¹ V Bratislave prostredníctvom Inštitútu pracovnej rehabilitácie

⁴² M.E.S.A.10 – Centrum pre analýzu sociálnej politiky a Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov v SR - AOZPO.

65,2 %). V odpovediach APZ už v tom období rezonovali zmienky o nedostatku financií, v dôsledku čoho niektoré činnosti museli zamestnanci APZ realizovať na dobrovoľníckej báze (Filipová, 2014).

Od ukončenia daného projektu v roku **2008 až do roku 2015** projektová spolupráca medzi ústredím a úradmi práce s APZ prakticky nemala pokračovanie. Výnimkou bola realizácia národného projektu *Podpora sprostredkovania zamestnania a odborných poradenských služieb poskytovaných úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny* a jeho podaktivity 2.2 - *Podpora poskytovania poradenských služieb agentúrami podporovaného zamestnávania*. V rámci danej podaktivity mali APZ zabezpečovať aktivity vymedzené v § 58 Zákona č. 5/2004 z. z. o službách zamestnanosti – vrátane praktickej prípravy na pracovné pozície – pracovnej/profesijnej rehabilitácie; vyhľadávania vhodných pracovných miest u zamestnávateľov; monitoringu zameraného na udržanie pracovných miest v adaptačnej fáze. Podľa opisu národného projektu sa plánovalo realizovať túto aktivitu dodávateľským spôsobom na základe verejného obstarávania, v rokoch 2011-2012, pričom sa počítalo so zapojením minimálne 1000 UoZ⁴³ („Opis“, 2011).

V tomto období takisto došlo k zániku poradensko-informačných centier pre OZP pri úradoch práce. K užitočným podnetom v rozvoji služieb podporovaného zamestnávania tak v tejto 2. etape financovania APZ patrili predovšetkým projektové iniciatívy konkrétnych APZ, bez priameho zapojenia verejných služieb zamestnanosti. Išlo najmä o projekt *EQUIP*, ktorého výstupom boli *Štandardy kvality podporovaného zamestnávania*. Projekt realizovala Agentúra podporovaného zamestnávania v Bratislave v spolupráci s českými a britskými partnermi a bol podporený zo zdrojov ESF (Záhorcová, 2009). Podobne projekt *Best Practice in Assessment and Innovation Tools – BPI* bol realizovaný v partnerstve Slovenskej únie podporovaného zamestnávania a zástupcov z Českej republiky a Veľkej Británie. Partnermi projektu tiež boli Národná kancelária WHO na Slovensku a Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov v SR. Projekt bol zameraný na porovnanie posudzovacích systémov a systémov podporovaného zamestnávania v zúčastnených krajinách, s cieľom transferu skúseností pri využívaní bio-psycho-sociálneho modelu posudzovania OZP. Financovaný bol v rámci Programu celoživotného vzdelávania Prenos inovácií Leonardo da Vinci a realizoval sa v období 2010-2012 („Projekt BPI“).

V tomto období takisto došlo k zániku poradensko-informačných centier pre OZP pri úradoch práce. K užitočným podnetom v rozvoji (nie financovaní) služieb podporovaného zamestnávania tak v tejto 2. etape financovania APZ patrili skôr ojedinelé projektové iniciatívy konkrétnych APZ, bez priameho zapojenia verejných služieb zamestnanosti. Išlo najmä o projekt *EQUIP*, ktorého výstupom boli *Štandardy kvality podporovaného zamestnávania*. Projekt realizovala Agentúra podporovaného zamestnávania v Bratislave

---

⁴³ V súvislosti s aktuálne plánovanou projektovou iniciatívou tiež stoja za zmienku nasledujúce parametre, podľa ktorých: „Dlhodobo nezamestnaní UoZ a UoZ so ZP budú do aktivity zaradení na základe Individuálneho akčného plánu vypracovaného v spolupráci s odborným poradcom úradu, pričom maximálna doba starostlivosti v APZ bude 12 mesiacov a minimálna 3 mesiace.“

v spolupráci s českými a britskými partnermi a bol podporený zo zdrojov ESF (Záhorcová, 2009). Podobne projekt *Best Practice in Assessment and Innovation Tools – BPI* bol realizovaný v partnerstve Slovenskej únie podporovaného zamestnávania a zástupcov z Českej republiky a Veľkej Británie. Partnermi projektu tiež boli Národná kancelária WHO na Slovensku a Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov v SR. Projekt bol zameraný na porovnávanie posudzovacích systémov a systémov podporovaného zamestnávania v zúčastnených krajinách, s cieľom transferu skúseností pri využívaní bio-psycho-sociálneho modelu posudzovania OZP. Financovaný bol v rámci Programu celoživotného vzdelávania Prenos inovácií Leonardo da Vinci a realizoval sa v období 2010-2012 („Projekt BPI“).

Následne sa v rokoch 2011-2013 o.z. Inklúzia⁴⁴ zúčastnilo na medzinárodnom projekte „Euro Job Coach“, zameranom na rozvoj novej profesie nazvanej „Sociálny job kouč“, určenej k pomoci ľuďom s problémom sa zamestnať. V rámci projektu bol vytvorený tréningový nástroj pre koučov - Social Job Coach, ktorý obsahuje niekoľko modulov vytvorených na základe skúseností organizácií zapojených do projektu. Prvý modul obsahuje nástroje používané vo fáze posudzovania klienta, ktorý si hľadá zamestnanie. Druhý modul sa zameriava na rozvoj mäkkých zručností klienta. Tretí modul sa týka efektívneho vyhľadávania práce pre klientov a štvrtý je zameraný na koučovanie – sprevádzanie klientov na pracovisku s cieľom podpory udržania zamestnania. Projektu sa zúčastnili organizácie z Litvy, Holandska, Francúzska, Talianska a Slovenska. Realizovaný bol s finančnou podporou Programu pre celoživotné vzdelávanie LEONARDO DA VINCI Partnerships („Euro Job Coach“).

Rovnako v rokoch 2013-2015 realizovala nezisková organizácia EPIC projekt *Nástroje pre zvyšovanie zamestnateľnosti ľudí so zdravotným postihnutím*, ktorý bol podporený z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Súčasťou tohto projektu bolo, v spolupráci s Agentúrou podporovaného zamestnávania v Bratislave, okrem iného, pilotné overovanie uplatniteľnosti austrálskeho modelu zamestnávania osôb s ťažkým zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce pod názvom Supported Wage System – SWS („Nástroje“).

Napokon sa v národných koncepcných materiáloch v oblasti zamestnanosti, najmä Národnej stratégii zamestnanosti v SR do roku 2020 schválenej vládou SR v decembri 2014 a Akčnom pláne na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce, objavujú opätovné záväzky k spolupráci ústredia a úradov práce s APZ (Ondrušová, Kešelová, Repková, 2017). Tým sa začína **3. etapa** financovania činnosti APZ v SR. V prvom kroku bola v nadväznosti na uvedené dokumenty v rámci národného projektu *Sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti* (ukončeného v roku 2015) spracovaná **Metodika spolupráce medzi verejnými a neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti**, na ktorej vzniku sa podieľal expertný pracovný tím zložený zo zástupcov všetkých relevantných aktérov. V metodike sa odporúča realizovať poradenstvo s klientmi vo vzájomnej spolupráci úradov práce a APZ. Táto

---

⁴⁴ mimovládna organizácia, ktorej cieľom je podporovať zamestnávania znevýhodnených skupín na trhu práce, hlavne osôb so zdravotným postihnutím. K jej najznámejším projektom patrí Kaviareň Radnička v Bratislave a Radničkine trhy, realizované každoročne od roku 2001.

spolupráca sa má uskutočňovať na základe písomných dohôd o spolupráci medzi jednotlivými úradmi a APZ. Následne úrady budú vhodných uchádzačov⁴⁵ posúvať na poradenstvo a ďalšiu prácu agentúram. Metodika ako jednu z podmienok spolupráce stanovuje dodržiavanie národných štandardov kvality podporovaného zamestnávania danou agentúrou. Takisto sa ako kľúčový bod spolupráce navrhuje „umožniť neverejným poskytovateľom služieb zamestnanosti prístup k informáciám o UoZ“ (Metodika, 2015). Poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania sa tiež stalo súčasťou zámerov deinštitucionalizácie sociálnych služieb. Premietlo sa to najmä v národnom projekte *Podpora procesu deinštitucionalizácie a transformácie systému sociálnych služieb* realizovanom v rokoch 2013-2015 („Národný“, 2015). Aj keď sa tento projekt primárne nezameriaval na spoluprácu medzi úradmi práce a APZ (jeho prijímateľom bola Implementačná agentúra MPSVR), k jeho dôležitým výstupom patrilo metodický materiál pod názvom *Podporované zamestnávanie v procese prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť* (Filipová a kol., 2015). Zároveň bolo súčasťou projektu poskytovanie služieb podporovaného zamestnávania klientom zariadení sociálnych služieb zapojených do projektu.

Aj z predchádzajúceho prehľadu je zrejmé, že zámer financovať rozvoj služieb podporovaného zamestnávania formou projektu nie je v podmienkach SR nový. Naopak, podobné iniciatívy sprevádzali etablovanie APZ v SR, ktoré zohrali v tomto procese významnú úlohu. V súčasnosti (k 31. máju 2018) má podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny platné povolenie na vykonávanie činnosti spolu 55 APZ, pričom len 11 aktívne vykonáva svoju činnosť (na základe predložených správ o činnosti za rok 2017). Napriek tomu sa zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny nepodarilo doposiaľ vytvoriť a zaviesť systematický mechanizmus a pravidlá poskytovania a financovania služieb podporovaného zamestnávania. Doposiaľ neboli, okrem iného, stanovené záväzné kritériá, kedy má ÚPSVR posunúť riešenie situácie UoZ do APZ, rovnako neboli ustanovené pravidlá financovania APZ za poskytovanie ich služieb. Aj v dôsledku toho si ÚPSVR poskytovanie služieb u APZ v posledných rokoch, s výnimkou zmienených projektových iniciatív, neobjednávajú. Potenciál podporovaného zamestnávania pri umiestňovaní znevýhodnených UoZ na trhu práce tak z dôvodu finančnej poddimenzovanosti ostáva z veľkej časti nevyužitý, a to aj napriek tomu, že na potrebu individualizovaného prístupu pri hľadaní zamestnania znevýhodnených UoZ Slovenskú republiku opakovane upozorňuje v rámci Európskeho semestra aj Európska komisia.

3.3 Aktuálne projekty na podporu poradenstva a umiestňovania znevýhodnených uchádzačov na trhu práce

V poslednej podkapitole tejto časti sa zameriame na **tri projektové iniciatívy** v rámci aktuálne implementovaného OP Ľudské zdroje, ktoré môžu predstavovať inšpiráciu pre

---

⁴⁵ Ktorí sú evidovaní na úrade viac ako 12 mesiacov, bolo im poskytnuté odborné poradenstvo, v rámci ktorého mali vypracovaný individuálny akčný plán, mali možnosť zúčastniť sa minimálne troch výberových konaní, alebo boli zaradení na niektorý nástroj AOTP, sami prejavujú záujem o spoluprácu s neverejným poskytovateľom, alebo sú UoZ so ZP

prípravu projektového návrhu zameraného na budúce financovanie činnosti APZ. Konkrétne ide o:

- Národný projekt „Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných UoZ na trhu práce s využitím neštátnych služieb zamestnanosti“,
- Dopytovo orientované projekty v rámci výzvy „Podpora vstupu vybraných skupín mladých ľudí na trh práce“,
- Národný projekt „Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných UoZ“.

V zameraní, spôsobe financovania aj riadení týchto projektov existujú viaceré odlišnosti. Národný projekt **Podpora umiestňovania dlhodobo nezamestnaných UoZ na trhu práce** bol zameraný na získanie a udržanie zamestnania dlhodobo nezamestnaného UoZ prostredníctvom agentúry dočasného zamestnávania (ďalej len „ADZ“). Na základe spolupráce úradov práce a ADZ bolo úlohou ADZ prijať vybraných UoZ do pracovného pomeru (ako svojich zamestnancov) a poskytovať im prácu u ďalších zamestnávateľov. Za každého takto umiestneného UoZ, ktorý si udržal zamestnanie počas stanoveného obdobia, úrad vyplatil ADZ paušálny mesačný príspevok.

Výzva na **DOP** bola určená pre širšiu skupinu poskytovateľov, vrátane MVO a zameriavala sa, okrem iného, špecificky na podporu vstupu mladých UoZ so ZP (do 29 rokov) na trh práce. Aj v tomto prípade bol poskytovateľovi vyplatený príspevok za každého umiestneného UoZ, ktorý si udržal zamestnanie počas stanoveného obdobia. Keďže išlo o dopytovo orientovaný projekt, na poskytovateľov kládol vysoké požiadavky v oblasti jeho administratívneho riadenia. Na druhej strane, ako jediný z troch predkladaných projektov mal ambíciu podporiť v rámci požadovaných aktivít poradenstvo a prípravu pri hľadaní zamestnania, umiestnenie, aj udržanie pracovného miesta UoZ so ZP.

Posledný z trojice projektov sa týkal **poskytovania individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných UoZ**. Projekt je realizovaný ústredím a úradmi práce, pričom jedna z jeho aktivít, tzv. bilancia kompetencií uchádzača o zamestnanie, sa realizuje dodávateľsky, na základe verejného obstarávania.

Podrobnejšie informácie o aktivitách a spôsobe financovania týchto projektov sú uvedené v prílohe B1 tohto materiálu na účely ich ďalšieho potenciálneho využitia pri spracovávaní projektového návrhu financovania neštátnych služieb zamestnanosti. Za uvedeným účelom na tomto mieste ponúkame aj sumarizujúcu tabuľku silných a slabých stránok týchto projektov.

Tabuľka3: Silné a slabé stránky vybraných projektov v kontexte financovania APZ

Projekt	Silné stránky	Slabé stránky
NP: Umiestňovanie DN UoZ	<ul style="list-style-type: none"> - Pre ADZ administratívne nenáročné - ADZ ako jediný oprávnený žiadateľ 	<ul style="list-style-type: none"> - UoZ sú zamestnanci ADZ - Poskytovanie príspevku po uzavretí pracovnej zmluvy medzi ADZ a UoZ
DOP: Mladí UoZ so ZP	<ul style="list-style-type: none"> - Podaktivity vychádzajú z prístupu podporovaného zamestnávania - Adekvátne jednotková cena za umiestnenie UoZ, vrátane možnosti zálohovej platby - Mzdové náklady pracovníkov s UoZ ako oprávnené výdavky 	<ul style="list-style-type: none"> - Administratívne náročné (spracovanie žiadosti o príspevok, riadenie projektu...) - Oprávneným žiadateľom nemôžu byť len APZ - Neuhradenie ani časti výdavkov za UoZ, ktorý odstúpi od účasti v projekte, alebo ktorý si neudrží zamestnanie počas 4 mesiacov* - Schéma De minimis
NP: Poradenstvo pre DN UoZ	<ul style="list-style-type: none"> - Príspevok na úhradu časti nákladov UoZ spojených s účasťou v programe - Stanovená metodika poskytovania poradenstva (napr. počet stretnutí s jedným UoZ) - Zapojenie do jednej z aktivít neverejného poskytovateľa na základe verejného obstarávania 	<ul style="list-style-type: none"> - Chýba prepojenosť na následné umiestňovanie UoZ na trhu práce - Chýba prepojenosť na APZ, ktorých náplňou je aj podľa ZoSZ aj práca s dlhodobou nezamestnanými UoZ

* vyplýva z podmienok zjednodušeného financovania na základe príslušného nariadenia EÚ (bližšie pozri časť 1.2)

Zdroj: vlastné spracovanie

Záverom chceme poznamenať, že ani jeden z doterajších projektov zameraný na umiestňovanie UoZ na trh práce nevyvolal na strane poskytovateľov neštátnych služieb zamestnanosti väčší záujem o účasť⁴⁶, aj keď zrejme z odlišných dôvodov, ktoré však neboli doposiaľ predmetom bližšej analýzy. Projekt zameraný na poskytovanie poradenstva je zatiaľ len v úvodnej fáze, takže jeho hodnotenie z hľadiska záujmu o účasť nie je zatiaľ objektívne možné.

⁴⁶ Zoznam schválených a neschválených žiadostí v rámci výzvy na DOP je dostupný na: <https://www.ia.gov.sk/sk/dopytovo-orientovane-projekty/zoznam-schvalenych-a-neschvalenych-zonfp/20162.1.101/zoznam-neschvalenych-ziadosti-o-nfp2>

4 Závery a odporúčania

Pre účely ďalšej práce pri príprave analytickej štúdie „Financovanie neštátnych služieb zamestnanosti, s osobitným dôrazom na agentúry podporovaného zamestnávania“ poskytol tento východiskový materiál niekoľko kľúčových poznatkov. Na tomto mieste ich zhrnieme, aj s vyústením do prvotných návrhov riešenia v podmienkach Slovenska:

- Financovanie služieb podporovaného zamestnávania sa vo väčšine krajín automaticky nestotožňuje s pojmom podporované zamestnávanie a s jednotkovými nákladmi na služby pre klienta. Financované sú programy pracovnej rehabilitácie, job coachingu, pracovnej asistencie, ktoré je možné kombinovať s ďalšími opatreniami, napr. na úpravu pracovného miesta. Podporované zamestnávanie tak znamená skôr metódu práce s klientom, než metódu či mechanizmus financovania nejakej organizácie za jej podporné služby.
- Aj na základe tohto poznania možno za systémové a udržateľné riešenie otázky financovania podporovaného zamestnávania OZP v národných podmienkach z dlhodobého hľadiska považovať legislatívnu úpravu zákona o službách zamestnanosti, týkajúcu sa príspevku na podporované zamestnávanie (vrátane výšky príspevku a podmienok jeho poskytnutia). Popri zdrojoch zo štátneho rozpočtu je na tento účel možné uvažovať aj o využití ďalších zdrojov, ako napr. z úhrady odvodu za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so ZP⁴⁷ alebo z úrazového poistenia v prípade osôb, u ktorých nastalo zdravotné postihnutie vedúce k strate zamestnania (ako napr. v Rakúsku), príp. v rámci deinštitucionalizácie sociálnych služieb zo zdrojov samospráv.
- Možným prechodným riešením financovania služieb podporovaného zamestnávania v rámci OP Ľudské zdroje je spracovanie a realizovanie NP zameraného na niektorú z aktivít podporovaného zamestnávania, ktorá doposiaľ nie je pokrytá v zákone o službách zamestnanosti (napr. job coaching). Následne pri umiestňovaní UoZ so ZP na trh práce využívať takto vytvorený nástroj v kombinácii s aktívnymi opatreniami trhu práce (napr. príspevok na absolventskú prax, príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska) tak, aby nedochádzalo k dvojitému financovaniu. V tejto súvislosti tiež bude potrebné zvážiť využitie mechanizmu zjednodušeného uhrádzania nákladov.

S ohľadom na povahu zadania v rámci Kontraktu medzi MPSVR SR a IVPR na rok 2018 sa bude ďalšia práca expertnej pracovnej skupiny zameriavať práve na prechodné riešenie – spracovanie podkladov pre vyhlásenie výzvy v rámci OP Ľudské zdroje.

---

⁴⁷ Analýze tejto možnosti sa venovali Ondrušová a Kešelová (2015), v štúdiu spracovanej pre EPIC, n. o. pod názvom Podpora zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím s využitím prostriedkov odvodu za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím.

Použité zdroje

Berufliche und soziale Maßnahmen der Rehabilitation - fit2work [Pracovné a sociálne opatrenia rehabilitácie – fit2work]. Stav k 1.1.2018. [online].

<Dostupné na: <http://www.pensionsversicherung.at/cdscontent/load?contentid...>>

Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz: *Richtlinie NEBA, In Kraft getreten am 1. Jänner 2015* [Smernica NEBA, účinná od 1.1.2015]. [online].

Dostupné na:

<https://www.sozialministeriumservice.at/cms/site/attachments/7/6/7/CH0011/CMS1199712266329/richtlinie_neba_angebote.pdf>

Bundesweites arbeitsmarktpolitisches Behindertenprogramm – BABE [Program špecifickej politiky trhu práce pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2014-2017]. [online]. Dostupné na:

<https://www.sozialministeriumservice.at/cms/.../sms_babe-2014.pdf>

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Dostupné na: <<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/317/20100710>>

Európska komisia (september 2014). *Usmernenia týkajúce sa zjednodušených možností vykazovania nákladov: Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)*. [online]. s. 18-19.

Dostupné na: <ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=458&langId=sk>

Euro Job Coach. [online]. Dostupné na:

<<http://www.inkluzia.sk/index.php?lang=sk&fontsize=12&menuId=139&submenuId=144>>

FILIPOVÁ, M.: *Agentúry podporovaného zamestnávania na Slovensku v rokoch 2000-2004*. Prezentácia na Konferencii o podporovanom zamestnávaní, 4.3.2014, organizovanej EPIC, n. o. [online].

Dostupné na: <www.epicassist.org/sknew/wp-content/uploads/2014/09/Agent%C3%B4ry-podporovan%C3%A9ho-zamestn%C3%A1vania-na-Slovensku-v-rokoch-2000-2004-M%C3%A1ria-Filipov%C3%A1.pdf>

Handbuch zur Projektbearbeitung, gültig ab 1. Jänner 2014 [Príručka k spracovaniu projektu, platná od 1.1.2014]. [online]. Dostupné na:

<https://www.sozialministeriumservice.at/cms/site/attachments/9/5/8/CH0011/CMS1250867647663/teil_1_-_vom_antrag_zur_entscheidung.pdf>

Jahresbericht: *Jobcoaching 2016* [Výročná správa: Jobcoaching 2016]. [online]. Sozialministerium, März 2017. Dostupné na: <<http://www.dabei-austria.at/startseite-des-dabei-austria/neba>>

JANSOVÁ, M. (2006). Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím v podmienkach Ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. In: *Zborník prednášok zo záverečnej konferencie Projekt PHARE Rovnosť príležitostí pre občanov so zdravotným postihnutím a sociálne partnerstvá pre monitoring a odstraňovanie diskriminačných fenoménov na trhu práce*, Bratislava, 5.-7. septembra 2006, s. 31-40.

Kvalita v podporovanom zamestnávaní (IS Equal, 2005-2008). [online].

Dostupné na: <<http://www.apzba.sk/sk/content/kvalita-v-podporovanom-zamestnavani-is-equal>>

LUTFIYYA, Z. A., ROGAN, P. a SHOULTZ, B. (1988). *Supported employment: A conceptual overview*. Syracuse : Syracuse University / The Centre on Human Policy.

Metodika spolupráce verejných a neverejných poskytovateľov služieb zamestnanosti. (2015). Výstup národného projektu Sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti. [online]. Dostupné na: <http://www.upsvar.sk/buxus/docs/SSZ/Metodika_spoluprace_verejnych_a_neverejnych_poskytovatelov_sluzieb_zamestnanosti.pdf>

MÝTNA-KUREKOVÁ, L. (2014). *Review of Profiling Systems, Categorization of Jobseekers and Calculation of Unit Service Costs in Employment Services - Implications and Applications for Slovakia.* [online]. Bratislava : EPIC.

Dostupné na: <http://epic-org.eu/wp-content/uploads/2014/10/Profiling-Review_Mytna-Kurekova_April-2014_FINAL.pdf>

NAGL, I., JANDL-GARTNER, T. (2017). Basisinformationsbericht - Arbeitsmarktpolitik – Institutionen, Verfahren, Maßnahmen. Berichtsjahr 2015/2016 [Základný prehľad politiky trhu práce – inštitúcie, procesy, opatrenia, Za obdobie 2015/2016].

Dostupné na:

https://www.sozialministerium.at/site/Service_Medien/Infomaterial/Downloads/Basisinformationsbericht_Arbeitsmarktpolitik_Institutionen_Verfahren_Massnahmen_2015_2016_

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006. Dostupné na: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1304>>

Nástroje pre zvyšovanie zamestnateľnosti ľudí so zdravotným postihnutím. Dostupné na: <<http://www.epic-org.eu/podpora-zamestnanosti-zdravotne-postihnutych/nastroje-na-zvysovanie-zamestnateľnosti-ludi-so-zdravotnym-postihnutim/>>

ONDRUŠOVÁ, D., KEŠELOVÁ, D. a REPKOVÁ, K. et al. (2017). *Akčný plán prechodu z chránených dielní k zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce (Návrh).* [online].

Bratislava : IVPR. Dostupné na:

<http://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2017/Keselova/apozp_2017.pdf>

ONDRUŠOVÁ, D. (2013). *Podpora zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím: nástroje, financovanie, udržateľnosť.* Bratislava : IVPR.

Pracovná rehabilitácia. [online]. Dostupné na: <<http://www.socpoist.sk/pracovna-rehabilitacia/1305s>>

Projekt BPI – o projekte. [online]. Dostupné na: <<http://www.supz.sk/index.php/o-projekte>>

REPKOVÁ, K.; KEŠELOVÁ, D. (2012). *Chránená práca pre občanov so zdravotným postihnutím v Európskej únii a odporúčania pre Slovenskú republiku.* Výskumná správa. Bratislava : IVPR.

Vyhláška č. 518/2004 Sb., ktorou sa provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zamestnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Výročná správa o činnosti Sociálnej poisťovne za rok 2016 (2017). [online]. Dostupné na: <www.socpoist.sk/ext_dok-02_01_vyroczna-sprava-2016.../64383c>

ZÁHORCOVÁ, V. a kol. (2009). *Štandardy kvality podporovaného zamestnávania.* [online]. Bratislava : Agentúra podporovaného zamestnávania.

Dostupné na: <http://www.apzba.sk/data/MediaLibrary/46/standardy%20PZ_SK.pdf>

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 435/2004 Sb. o zamestnanosti ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Záverečné odporúčania k východiskovej správe Slovenskej republiky o plnení Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Prijaté Výborom OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím na jeho pätnástom zasadnutí (29. marec - 21. apríl 2016).

Zoznam agentúr podporovaného zamestnávania k 1.3.2018. [online]. ÚPSVaR. Dostupné na: <http://www.upsvar.sk/sluzby-zamestnanosti/nestatne-sluzby-zamestnanosti/agentury-podporovaneho-zamestnavania.html?page_id=13042>

Internetové zdroje

Dabei Austria: <<http://www.dabei-austria.at>>

<<http://www.bbrz-gruppe.at/en/about-us/>>

<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pha/pracovni_rehabilitace>

<<http://www.unie-pz.cz/2-o-nas/7-kontakt.html>>

<https://formulare.mpsv.cz/okprace/cs/form/print.jsp?FN=PUPrRe180101891&CMD=PrintEmpty&SSID=A_GtM8BVVuh9FYreLZ_m7swmQ8vyptPI>

<<http://www.nicm.cz/pracovni-rehabilitace>>

<<http://www.unie-pz.cz/3-podporovane-zamestnavani/14-co-je-pz.html>>

<<https://www.gov.uk/looking-for-work-if-disabled>>

<<https://www.gov.uk/specialist-employability-support>>

<<https://www.gov.uk/browse/disabilities/benefits>>

<<https://www.gov.uk/employment-support-allowance>>

<<https://www.gov.uk/employment-support-allowance/what-youll-get>>

<<https://www.gov.uk/benefit-cap>>

<<https://www.gov.uk/benefit-cap/benefit-cap-amounts>>

<<https://www.gov.uk/employment-support-allowance/types-of-esa>>

<<https://www.gov.uk/employment-support-allowance/eligibility>>

<https://www.sozialministerium.at/site/Arbeit_Behinderung/Berufliche_Integration/>

<<https://www.gov.uk/government/publications/employing-disabled-people-and-people-with-health-conditions/employing-disabled-people-and-people-with-health-conditions>>

<<https://www.jobcentrerearne.com/universal-credit/>>

Stručný prehľad vybraných NP a DOP v SR ako východisko pre návrh financovania činnosti APZ

Národný projekt „Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie na trhu práce s využitím neštátnych služieb zamestnanosti“

Prioritná os 3: Zamestnanosť

Prijímateľ príspevku: ÚPSVaR

Žiadateľ: agentúra dočasného zamestnania (ďalej len „ADZ“)

Oprávnená cieľová skupina: Občan vedený v evidencii UoZ najmenej 24 po sebe nasledujúcich mesiacov (ďalej len „DN UoZ“)

Oprávnená aktivita: Poskytovanie finančného príspevku ADZ za umiestnenie DN UoZ na trh práce, ktorá prijme DN UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny do pracovného pomeru (t. j. UoZ sa stáva zamestnancom ADZ, ktorá ho následne vysiela ku konečnému zamestnávateľovi). Pracovný pomer musí byť dohodnutý v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času, pričom pracovná zmluva musí pokrývať celé obdobie daného kalendárneho mesiaca a v období od druhého do šiesteho resp. deviateho mesiaca od vzniku pracovného pomeru, ADZ prideli dočasného agentúrneho zamestnanca k najmenej jednému užívateľskému zamestnávateľovi.

Implementácia: Žiadosť o poskytnutie finančného príspevku ADZ predkladá na územne príslušný úrad práce, z evidencie ktorého chce DN UoZ prijať do pracovného pomeru. ADZ v žiadosti o poskytnutie finančného príspevku vyšpecifikuje počet a profesijné požiadavky na DN UoZ, ktorého/ých má v pláne prijať do pracovného pomeru. S ohľadom na požiadavky ADZ, úrady uskutočnia predvýber z cieľovej skupiny DN UoZ a formou odporúčaní ich budú posilať na kontakt s ADZ, pred posudzovaním žiadosti o poskytnutie finančného príspevku. Úrad posúdi, či tento DN UoZ spĺňa všetky podmienky oprávnenej cieľovej skupiny a odporučí/neodporučí žiadosť o poskytnutie finančného príspevku na schválenie riaditeľovi príslušného úradu.

Financovanie: Za umiestnenie DN UoZ na trh práce poskytne úrad ADZ⁴⁸ paušálny príspevok. Paušálny príspevok do šiesteho kalendárneho mesiaca trvania pracovného pomeru sa poskytuje mesačne.

V prípade, ak ADZ bude dočasného agentúrneho zamestnanca prideľovať k užívateľskému zamestnávateľovi aj v období siedmeho až deviateho kalendárneho mesiaca od vzniku pracovného pomeru s ADZ, úrad po preukázaní tejto skutočnosti vyplatí ADZ jednorazový príspevok.

---

⁴⁸ Agentúry dočasného zamestnávania (ďalej len „ADZ“) môžu predkladať žiadosti o poskytnutie finančného príspevku za umiestnenie DN UoZ na trh práce podľa § 54 ods. 1 písm. a) ZoSZ

Výška mesačného paušálneho príspevku na zamestnávanie jedného dočasného agentúrneho zamestnanca: 439 €.

Výška jednorazového príspevku: 1 317 €.

Viac informácií na adrese:

http://www.upsvar.sk/narodne-projekty-oznamenia-o-moznosti-predkladania-ziadosti-o-poskytnutie-financneho-prispevku/narodny-projekt-umiestnovanie-dlhodobonezamestnanych-uchadzacov-o-zamestnanie-na-trhu-prace-s-vyuzitim-nestatnych-sluzieb-zamestnanosti/narodny-projekt-umiest.html?page_id=691054

Výzva na DOP: Podpora vstupu vybraných skupín mladých ľudí na trh práce

Prioritná os 2: Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Poskytovateľ: Implementačná agentúra MPSVaR

Žiadateľ: MVO, mestá a obce, podnikatelia... (APZ explicitne uvedené neboli)

Oprávnená cieľová skupina (okrem iných): mladí ľudia (do 29 rokov) so ZP, ktorí sú evidovaní ako UoZ najmenej 3 mesiace

Oprávnená aktivita: zavedenie špecifických programov na podporu zamestnávania mladých ľudí so zdravotným postihnutím

Príklady podaktivít:

- vyhľadávanie uchádzačov o zamestnanie z cieľovej skupiny, ktorí budú zapojení do projektu;
- zostavenie Individuálneho kariérneho plánu pre uchádzačov o zamestnanie zapojených do projektu
- vyhľadávanie potenciálnych zamestnávateľov, príp. ponuka pracovného miesta vo vlastnej réžii;
- vzdelávanie alebo zabezpečenie vzdelávania uchádzača o zamestnanie podľa IKP
- zabezpečenie alebo sprostredkovanie zamestnania – pracovného pomeru v stanovenom rozsahu;
- práca s uchádzačmi o zamestnanie z cieľovej skupiny a zamestnávateľmi počas pracovného pomeru zameraná na udržanie uchádzačov o zamestnanie z cieľovej skupiny v zamestnaní min. počas stanovenej doby (napr. riešenie drobných konfliktov na pracovisku, problémy s dochádzkou uchádzača o zamestnanie do zamestnania apod.).

Implementácia: spracovanie žiadosti o NFP, úspešné hodnotenie žiadosti, riadenie projektu...

Financovanie: jednotková cena 3100 € za každú osobu, u ktorej žiadateľ plánuje ukončiť intervenciu⁴⁹

Maximálna výška príspevku: 150 000 € (schéma De Minimis)

Oprávnené výdavky: Hrubá mzda odborných pracovníkov zamerané na prácu s osobami so ZP, ktorí musia spĺňať kvalifikačné predpoklady stanovené vo výzve, mzdové výdavky na riadenie projektu, Ostatné výdavky (vrátane na informovanosť a publicitu)

Viac informácií na adrese:

<https://www.ia.gov.sk/sk/dopytovo-orientovane-projekty/vyzvy/op-lz-dop-20164.2.1011>

Národný projekt „Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných UoZ“

Prioritná os 3: Zamestnanosť

Prijímateľ príspevku: ÚPSVaR

Oprávnená cieľová skupina: dlhodobo nezamestnaní UoZ

Cieľ projektu: podporiť zamestnatelnosť dlhodobo nezamestnaných UoZ prostredníctvom individualizovaného poradenstva.

Oprávnená aktivita: V rámci uvedeného národného projektu sa budú realizovať dve hlavné aktivity, pričom jeden UoZ môže byť zapojený iba do jednej z nich.

1. Bilancia kompetencií. Ide o prístup vychádzajúci z kariérového poradenstva, určený pre DN UoZ, ktorí nemajú predstavu o svojom uplatnení sa na trhu práce, alebo ktorí z objektívnych dôvodov potrebujú zmeniť svoje pracovné zameranie a potrebujú k tomu poradenskú podporu. Bilancia kompetencií pomáha DN UoZ analyzovať vlastné pracovné a mimopracovné skúsenosti, realisticky zhodnotiť vlastné perspektívy uplatnenia sa na trhu práce, overiť možnosť uznania výsledkov neformálneho a informálneho vzdelávania a vypracovať akčný plán, ktorý môže zahŕňať profesijnú reorientáciu alebo vstup do aktivít vzdelávania. Trvanie poradenského programu pre jedného DN UoZ: 10 stretnutí/aktivít (celkovo 38 hodín)
2. Podpora individualizovaného poradenstva. Ide o individuálne a skupinové poradenské aktivity, zamerané na analýzu a komplexné zhodnotenie celkového potenciálu DN UoZ z hľadiska uplatniteľnosti na trhu práce, identifikáciu bariér, stanovenie opatrení na zvýšenie možností uplatnenia sa na trhu práce, mobilizáciu individuálnych zdrojov a posilnenie motivácie k proaktívnemu prístupu k riešeniu dlhodobej nezamestnanosti. Táto aktivita je na rozdiel od predchádzajúcej určená pre dlhodobo nezamestnaných UoZ,

---

⁴⁹ Pod dokončením intervencie sa rozumie získanie a udržanie zamestnania – pracovný pomer, resp. obdobný pracovný vzťah najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času na celkovo minimálne 4 kalendárne mesiace, pre mladých ľudí so zdravotným postihnutím v rozsahu minimálne 16 hod./týždeň.

ktorí sú ťažko zamestnateľní z dôvodu rôznych bariér. Trvanie poradenského programu pre DN UoZ: maximálne 15 stretnutí/aktivít (celkovo 45 hodín)

Implementácia: Riadenie projektu bude zabezpečovať ústredie vo vzťahu k Riadiacemu orgánu a v spolupráci s úradmi v rámci SR bez BSK. Poskytovanie príspevkov pre zúčastnených UoZ realizujú úrady. Verejné obstarávanie na podporné aktivity, metodické usmerňovanie úradov a sumarizovanie údajov bude zabezpečovať ústredie.

Aktivita č. 1 bude zabezpečená dodávateľsky, v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Aktivita č. 2 predpokladá posilnenie personálnych kapacít úradov práce, počíta sa s prijatím troch psychológov na každý úrad.

Financovanie: V rámci projektu sa okrem iného uplatňuje štandardná stupnica jednotkových nákladov. Jej predmetom sú výdavky súvisiace s účasťou na aktivite č. 1 a aktivite č. 2 – cestovné a stravné. To znamená, že úrad práce, sociálnych vecí a rodiny poskytne UoZ po splnení stanovených podmienok paušálny príspevok na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou na poradenskom procese vo výške 4,64 € za každý jeden deň účasti, t. j. za každé jedno stretnutie. Tento príspevok umožní pokryť UoZ časť výdavkov spojených s jeho účasťou na poradenskom procese (stravné, cestovné a pod.).

Viac informácií na adrese:

http://www.upsvar.sk/sluzby-zamestnanosti/odborne-poradenske-sluzby/narodny-projekt-podpora-individualizovaneho-poradenstva-pre-dlhodobu-nezamestnanost-uoz-aktivita-c.2.html?page_id=762754